

A decorative border with intricate floral and scrollwork patterns surrounds the text. The border features repeating motifs of stylized flowers and leaves, creating a classic and elegant frame.

ALLAHVERDİ BAYRAMI
(İVIJƏLİ)

VOTƏME,
YA VOTƏMNİ?

BOKU- 2013

REDAKTOR:
TƏRANƏ NAĞIYEVA
Filoloqiya elmonro fəlsəfə doktor

MƏSLƏHƏTVON:
XANƏLİ AĞAYEV (Xanəli Tolış)
Şair, AƏİ üzv, "Qızıl qələm" mukofoti laureat.

Allahverdi Bayrami (İVIJƏLİ)
"Vətəme, ya vətəmni?"
"MBM" nəşriyot, Boku, 2013, 208 səh.

Filoloq-şair Allahverdi Bayrami (İviyəli) ahıl çağlarını yaşayır. Yarım əsrdən çoxdur ki, bədii-publisistik, elmi-tənqidi əsərləri ilə mətbuatda qələm çalır. İki dildə (talışca və azərbaycanca) yazıb-yaradır. İndiyədək 8 kitabı çapdan çıxmışdır. Bu yeni kitabda əsasən onun son illərdə yazdığı, qəzet və jurnallarda, internet saytlarında dərc etdiyi talışca şeir və poemaları toplanmışdır.

İSBN 978-9952-29-053-4

© Allahverdi Bayrami
Bakı-2013

IM BEHƏYON, XUN BƏHƏYON

MİLLƏTİ SƏ ĞALE, ĞALE

Bəbe çipiri nıhıtı?
Bə conı vi nıbu qəti,
Şəv-ruj dumə koy bıviti,
Şəytonı xanboz bıqəti?
Çəkutəysə aspə nale,
Milləti sə ğale, ğale...

İ kəs mardə, məlo vardən,
Çodo dilə vəyu kardən,
Bə ruj-bə şəv ehson hardən,
Huzursoybi ziba bardən.
Ğəzən çıl ruj bə xıl-xıle-
Milləti sə ğale, ğale...

Dəqınoş bo vəyə karde,
Məhıt ta ki vəyu varde.
Cehiz hələ qədə parde-
Şələ bobə tosə marde!

Həsı, vəyu bə ğeyl-ğale,
Milləti sə ğale, ğale...

Hevuj bəkay ıştə kə-bə,
Çan çəşməynə, çan mərtəbə!
Əvişkini bə sə bobə-
De orzu bəşe bə tıbə!
Coni roxney adi hale:
Milləti sə ğale, ğale...

Bədute kə, kumə, saray.
Həmom, qərəj, hisor bəkay.
Kinə bədoy, vəyu bəvay,
Oxo bənişte bəştə vay-
Bəvinde conış poymole:
Milləti sə ğale, ğale...

Toykə şəvi bo qonə ko
Dımərtəbəysə ebəvoy,
Tile-tile bəşe bə so,
Luzi-ləvə bə vo bədoy,
Lıñ koç-koçe, dast mazole-
Milləti sə ğale, ğale...

Bevandi paytəxtiş diəro,
Iqlə sənədi vardero
Bəpe bışu çan sutkə ro,
Maşin, məşo, pul bıdıro,
Çəyən səröst be məhole-
Milləti sə ğale, ğale...

Zavod-fabrik nişe anə,
Nişe ko vırə, karxonə,
Hestişe vey qumarxonə.
Hənəkkxonə, hırhırxonə!..
Beko, besə, bəd əhvole-
Milləti sə ğale, ğale...

Bo ğiçi nuni dəstqire,
Vətəniku dərbədəre.
Vojoronsə, ronsə ğire,
Betan, besoybe, beğure.
Boloşnəş kuçəson hale-
Milləti sə ğale, ğale...

Şe-şe jimon ağu bedə,
Jen-kinon dast-lınq lu bedə.

Çəşonədə xun ru bedə
Vişə-bandon qıt-ku bedə,
Əvotniş çəmə mahole-
Milləti sə ğale, ğale...

09.08.2006

AZİM ÇI DİNYO POTŞO

Bə məlon xələt doydəm,
Yətimon olət doydəm,
Pul, əhson, xeyrət doydəm:
Dədəm həmyətin bıbu,
Mardəm hurmətin bıbu!

Bə fəğiron bırz-dıdvə,
Bə səydon nəzir-ədvə,
Bə məmuron pul-rışvə
Doydəm ki, kutin bıbu,
Mol bərəkətin bıbu.

Məvotən, hərom hardəm,
Xıdo ki bə yod vardəm,
Piəcəni rozi kardəm,

Şə`nim-şohrətım bıbu,
Qurım-həşmətım blbu!

Veyən nomoj votlandənim,
Xəşim-rujə qətdənim,
Har ruj ibadətdənim-
Dodom şəfqətin bıbu,
Xıdom rəhmətin bıbu!

“Ğır`on” tilavətım ni,
Dıvom, səlavətım ni.
Arım, xəcolətım ni-
Holım, holyətım bıbu.
Molım-molyətım bıbu!

Bə Hoc şedə Hocdayı,
Məşhədi, Kərbəlayı...
Omedə de hay-hayı.
Nom ziyarətın bıbu,
Koş ticarətın bıbu!

Çi kardəm Hoci nomi?
Əcəb ni de hərəmi

Iştə aspi bıromi?!
Zərim-zinətım bıbu,
Zorım-zuryətım bıbu!

Azim çı dınyo potşo!
Yalinə az bıbum şo!
Pidəşe mahol eşo!
Ta ki sərvətım bıbu,
Molı-devlätım bıbu!

07.09. 2007

FƏRGİŞ ÇİÇE?..

Vanqir

*Fərgiş çiçe, diroz bıbu, kırt bıbu,
Əsos əve, bo milləti xırd bıbu.*

Mıəllim:

*Jıqo zındəm, həmmə konım səroste:
Məktəbədə, kədə voşorım heste.
Həm hukməto, həm əğliku pul bəstem;
Lap pidəşe şoqırdım manqurt bıbu!*

Kofir:

NəXidozındəm,nə imom,peyğəmbər,
Nə nomoj votdəm,nə rujəm sərbəsər.
Şəytonən mıku bə dode, əlhəzər!
Bəvdə bə dil xof dəbəşe, mard bıbu.

Vəyəvon:

Da cur xorək mizon səpe ləjəne,
Raxsbıkəyon veyni ərəğ bijəne.
Co karde beydəni merde, ya jene;
Kam mandedə, xəlq ləğə ji hırd bıbu.

Məmur:

İ ruj nıbo dərəməudım, şıl bəbem,
Rışvə nıstənom, dili səm hıl bəbe.
Yolon vədə dandononım kıl bəbe;
Bə çəvon kə bəpe bardı-vard bıbu.

Vojorə moynə:

Ruj obeku vojorədə qardedəm,
Çiyo-çəyo qonə şələ bardedəm.
Şanqo bedə, con dəjedə, mardedəm:
Bə həsrətim, kədə qıləy merd bıbu...

Məllö:

Qəvım, çəşım vi be, dastım vi nıbe.
Panə luzım i kərə təyli nıbe,
Çı ehsonə bə ehson şım, si nıbe;
Bə osmonən bəşem, əyo hard bıbu...

Mərsiyəhand:

Yasə məclisdə bə nome səlovət,
Jenon bə dast vardə dome səlovət.
Xıdo, peyğəmbər, imome səlovət!
Ğoym bıvotən, behiştiro pard bıbu.

2011.10.11

VEYMON VOTƏ...

Dəvardəyon dənə bə yod,
Bijən sinə, bıkə fəryod:
“Milləti həx şedə bə bod!..”
*Veymon votə, quş bıdə ni,
Millət oğo ha bedəni...*

Hite, noşə sə bə bolış,
Tırki dəqış karde nomış,
“OZO BƏ CONIJ” be tolış,

*Veymon votə, quş bıdə ni,
Millət oğo ha bedəni...*

Tırki be təlimə zıvon,
Okonıbe çəmə zıvon.
Qəşone bə xomə zıvon:
*Veymon votə, quş bıdə ni,
Millət oğo ha bedəni...*

Esət omə qıləy zəmon,
Xəlqon soxtən telekomon,
Sıxan kardən bəştə zıvon:
*Veymon votə, quş bıdə ni,
Millət oğo ha bedəni...*

Tolış boçi xarc noydəni:
Qəzet-kitob çap bedəni,
Çapbəyon hiç kiy səydəni,
*Veymon votə, quş bıdə ni,
Millət oğo ha bedəni...*

Eşət mandə həş tulədə,
Dumo şedə təhsilədə,

Xar bedə xəlqon dılədə,
Veymon votə, quş bıdə ni,
Millət oğo ha bedəni...

19.10.11

ŞAIRİŞBU...

Vanqir:

*Şairişbu, tınən boştə ro bınə,
Zulfuqari rizi səpe po bınə.*

In vətəni qədə-qudə odəmon,
Talan kardən, bəvon əmon mədəmon,
Xunbəhəyon kardə koon pedəmon.
Qılə-qılə çəvon dərsi bıdəmon...

Hiççiy haştənin bəmənə “riçınon,”
Əmon mədən, xəlqi şəv-ruj oçınon.
Dəvonəmon ozod, şəffof səçınon,
Xəlqon ıştə sofə mivə bıçınon...

Milləti yol bəçəy loyiğ şəxs bənie,
Hiççiy tamə nıkə, pokənəfs bənie,

Xəlqi dardi bızın, xoşə ləfz bənie,
Dınyo nəbzı, ritmi qətəkəs bənie...

Xəlqi vədə bışı bəpe pok bıbu,
Sof əğıdə, əməlonı ş çok bıbu,
Dınyobızın, sivil, ruşinfik bıbu,
Dastədə nəəhlön jəyo lok bıbu!..

İqtidori “sıpə kutə” çəş məkə,
Bo məmuron məbi nıncə riz, nokə,
Milli, şəxsi koy marağon boy səkə,
Milləti tale bəştə boydəğ bıkə...

Edyəs, millət çanə məzlum, bəbole,
Poymol bedə, cım doydəni, ku, lölə?
Məvuji xəlq hıtə, əşteş məhole,
Dastı-poçəş dəbastə bə, behölə!

Jıqo sıxan bıkə, ŞƏRİ quş eşu!
Boştə xəlqi ta conı dasto bışu.
Bənə cıvonmardəy ıştı nom beşu.
Həttə detı fəxır bıkə mardəşu!

08.11.2011

DILPURİM AZ...

Çı Tolışə bandon arə
de səquri şə hırım az,
Peşbə dəon, pındə vişon
səpesə bə şıkırım az.

Bando bə də emə ovim,
şırnə bedəm, şəhə jəydəm,
Çırtə sığon, tındə ruon
nalə sədo, nır-nırım az.

Doy bəşonku, kəy kumonku,
çəş kononku etiledəm,
Şulə voşim, tılə ovim,
çəşə arsim, şır-şırım az.

Əvəsori tonə həşi
dətivedə, tasbedə bum,
Dıyo səpe, həmo kuti
rostbə rahan, boxorim az.

Co elkədə pələnq bedəm,
nərə sədom do pevatdə,

Iştə yurddə vəşyə bəhi
vədə vitə syo şorim az.

Bənə dıyo ləpə jəyde
şartukə hi huşə səon,
Bırzə tuki marzon səpe
bemə hındıl, syo bırım az.

İvijəlim, dəvardəyon
bə yod oməy, şo bim, sırım,
Hitə xəlqım vinde, bənim,
Damə məkən, dılpurim az.

23.11.11.

IN ZƏMONƏ HƏXBƏHƏY...

*In zəmonə həxbəhəy, həx heste, divoniş ni.
Pəxrə dil, şəytoni kəy, diniş ni, imoniş ni.*

Navnə əsri “Sivi haft” bərpo bə; xəşyəti ni:
Bo milləti bədəti bıpiy vey, xoşəti ni;
Hiç kəs hiçki məsdəni: sipriş, siprişəti ni,
Lap yəndı qujdi bəhan, çoke ki, vəşyəti ni,
Həmə qıno dilədən, sıvikiş ni, qoniş ni...

Vində çəşon qətedən: bekardedən konədə,
Həx bivoti zıvoni birnedən çı bınədə.
Bə həxə ro şə lınqon pıxnedən zindonədə.
Məmləkəto ləjəne kuon, şilon çanədə!
Harçiərbobi dasdəy, kosibi məydonış ni...

Aslanov Həzi iqləy, benom-bexunon həzoy,
Novruzəli Məmmədov iqləy, xayinon həzoy,
İbrahimi Mıboriz iqləy, tarsvonon həzoy,
Rafiq Əliyev iqləy, “alim” nodonon həzoy;
Çı hitə xəlqi jıqo kamə mərdə zoonış ni!..

Rışvə bənə sıbiji eqətəşe məmləkət,
Jiyo, peyo, har tonə: məmuron xəlqi, əlbət:
Etirnedən, birnedən; xun ru kardedə millət.
Hınə heste sə bekə, bı lıxmədə con oqət;
Boştə dardi dəvoro noxəşi dəmoniş ni;

In devron jıqo bışo, həni xəlq dasto bəşe:
Çı ruşnə, ovi, ğazi dardi çanə bəkəşe?!
Səbrış peş bedə həni, xilosbikə bə çəşe;
Ənə be ki, i kərə bə lıvış-lıvış dəşe!
Bəvindeş ki, rəhbəron-vey kəson i tonış ni!..

Hıryedə-həvatedə millət yəndı har tono:
Vağzalono, kuçono, vojorono, dukono...
Vəşyi-təşi hitedə həşi jiyo-bitono;
Pıxnedə ın bəbolon polisi pojë tono;
Əğil bibu, yol bibu, qıləy xəşə conış ni...

25.11.11

HƏX BƏNƏ BƏ NƏŞTƏ BƏBE

Ya vəyədə, ya telədə,
Həx bənə bə nəştə bəbe,
Xun bebəka botilədə,
Imruj nibu, maştə bəbe!
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Tojë vəyu sı səbənoy,
Kiəvədə otəş səbənoy,
Kiy bəsə yurdi sə bənoy,
Sə bəjəne, səcdə bəbe.
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Bo ğəzənci bəşe lələ,
Əvoni bə vətən hələ.
Nibəvinde ıştə balə-

Hırdəni sin həjdə bəbe.
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Navko bə Lenini, esə
Bə Həzrət Abbasi ərzə
Nıvıştedə Məlo Merzə...
Vərdiş hejo mijdə bəbe.
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Çı çəxməxi zu- təkədə,
Çı pistonı hıl təkədə,
Çı otəşi con zikədə,
Buruti tım pıjdə bəbe.
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Əğıl pevaşto, bıvito,
Cıvon ohaşto, ovito,
Ki bəştə Xıdo dəvito,
Conış xəşə rujdə bəbe.
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Jimonədə zırək bəkəs
Bo gəzənci bəka həvəs,
Xəlqi bıvınd, bəştə edyəs,

Hırdə pulon dijdə bəbe.
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Həlöl bəho i kəs hejo,
Hiç əbini səş bıdəjo.
Cismiş əqər bə ğəb bışo,
Pəkə rufiş vəyştdə bəbe.
Həx bənə bə nəştə bəbe!

Çı lozim bəy, səqur bıbu,
İvijəli beğurb bıbu,
Vəzir, vəkil, məmur bıbu?
Maşki ğəbi ləjdə bəbe...
Həx bənə bə nəştə bəbe!

06. 06. 12.11

BO HIÇKI XƏY VARDƏNİ

*Bo eli, bo xeyzoni, bo hiçkiy xəy vardəni.
Nə Xido, nə Şeytoni, hiççiy bovə kardəni.*

Çıl sori diplomsoybe, nıvışdəni, handəni,
Hardə, tankardə, hıtdə, millət, vətən zındəni.
Təylə dılı novində, bə hiç dardi mandəni,
Bə quşış ni, milləti kədə ov ni, ordə ni...

Votdən:tolışim, tırkim, əv votdə:az hiçədəm.
Votdən:pələnqim,şirim,əv votdə:az neçiadəm.
Votdən:otəşim,tulim,əv votdə: az puçədəm.
Biar-biar siredə, ar zındəni, mardəni...

Nımojış ni, rujəş ni, Xıdo tonο hurmətən;
Dərəməd, ğəzənciş ni, jeni palyo holyətən;
Maşiniş ni, molış ni,bo avlodon molyətən;
Besə-bepo nəvedə, boxordə ni, sarddə ni...

Radiyo, kitob, qəzet, televindom, internet...
Çiç xəbədoydə dınyo, çiç qəp bijəno millət,
İştə quşon ləx bəka, quya quş doydə, fəqət
İştə zınəş, fıkiş ni, bəyjia mardəy, qurdə ni...

Dastış ni, manat bıdə bə biçizi, peəçini,
Bo yətimi edošte doədə mivə bıçini.
Hejo fıkiş əve ki, xəlqi cifi oçini,
Fəqət keyzonış kədə luz bə puri hardəni...

Tu bıkə bəçəy dimi, ə dimi qordinedə,
İştəni bə həzo ranq, həzo libos dənoədə,
Jenon pəlu şodoydən, əv peqətdə sənoədə,
Sırvonedə kəxəliz bəştə yoli, hırdəni...

13.12.2011

ĞEYZİ DOY TOV BƏMI

Vanqir:

*Nıvındon vətəni seyrədə mını,
Bınən sə zevılı kurədə məni...*

1.

In minbər xəlqi ne, bəy dədə doşe,
Potşo ne, ğotil be, iştəndə beşe.
Çəy zılmiku millət bə ozo dəşe,
Ğeyzi doy tov bəmı, horedə mını.

Votədə:Lənət vey,rəhmət piəkəs ni,
Harki boştə bə koy, millət piəkəs ni.
Oçındən, peçındən, devlət piəkəs ni-
Noydən çe axməxi vırədə mını.

Həxvoti kıştedən, ehaşdən, qətdən,
Dıl sərin bedəni, pesutdən, vətdən,
Çanə bəyjim, hələ nıvışdəm,votdəm:
Aşış əhaştının qurədə mını.

Hiredən-həvatdən Vətəni qəz-qəz!
Xəlqi bənə çoçi jəydən bə dərqəz!

Hukmət oqardə bə pebuşə mərəz,
Devron oqətedə zorədə mini.

Kofirə elkədə az kuşış kardəm,
Qınokon dilədə conkəniş kardəm,
Divonə məzinən, vey xahiş kardəm,
Bəmə məğomədə sireədə mini.

2.

Dədə-bivə sini dəvardəm, şedəm,
Xıdo dovnəm qətə, oqardəm, şedəm,
Harruj bə tan kəfən tankardəm, şedəm,
Yod bıken xəyədə-şərədə mini.

Məvotən şaire, handə, nıvişdə,
Qafiyə peğandə, misra dəvoşdə;
Zulfuqar barzə do bəşədə vəşdə,
İvjəli bızınən şe`rədə mini.

Çe lozim, bə mardə ğəbi sənqonə?
Bəyjiədə nom bekən, məvənən vonə!
Xəlqiku nıviştey -şairi hınəy!
Çe kijəm? Bızınən pərəədə mini!

Qirəm nokom mardim, bivotən: fotbe,
Çımı dili yolə orzu, illətbe:
“Xəlqi ozodəti, ibe, devlətbe!”
Həmron bıznon ıştə sirədə mını!

Bəqardem Tolışi vəyədə, xəyədə,
Firiştən bəmäsən sədom oməyədə
Babəki ğələdə, Həzi muzeydə...
Bıçəşən do-zizon şirədə mını!

18.12.2011

BƏVİNDEŞ

Vanqir:

*Çı tolışı rostbə zuyən bəvindeş...
Çəy ozodə ruji şoyən bəvindeş!*

Sıftə bızın, tolış, millət ıştəni,
Co xəlqisə erjon məqət ıştəni.
Çinqilədə bıvind fəqət ıştəni,
Edyəs bəştə, əçəy xəyəən bəvindeş,
Çı tolışı rostbə zuyən bəvindeş...

Navdə bışı, dumobımand vey bəbe,
Duşo tıfanq, dasto bılanq vey bəbe.
Həmrobəhvət, dustisəmand vey bəbe,
Kanə kulə, tojə- nuyən bəvindəş,
Çı tolışı rostbə zuyən bəvindəş...

Har kəsi baxş bəbe məydon- arədə,
Harki zıne bəbe zuze, nırədə,
Rostbemonə lıvemoni sirədə
Loli-kori, şati-kuyən bəvindəş,
Çı tolışı rostbə zuyən bəvindəş...

Tınən ıştə xeyzoniku niəkaş rık,
-Dədə-nənə tolış, boçi balə tırk?
Nibəkarde dıl-ciqərı yarə, çırk,
Tırkbızandon tolış beyən bəvindəş,
Çı tolışı rostbə zuyən bəvindəş...

Xun bəhə “fironon” bənon-bəviten,
Şəytonə dolon bə Xıdo dəviten.
Xəlqon bəştə həx-huquqi dəhəten,
Bozyə dimondə həx-tuyən bəvindəş,
Çı tolışı rostbə zuyən bəvindəş...

Ərəzə ru çı ton, çə ton i bəbe,
Etnikə xəlqon, milləton i bəbe,
“Nıso-Xərem”-Tolışıston i bəbe,
Bəməl bome in orzuyən bəvindeş,
Çı tolişi rostbə zuyən bəvindeş...

Federativ devlət bəbe məmləkət,
Parlamento təmsil bəbe har millət,
Həmə xəlqon bəka himayə devlət,
Bə kamə xəlqon qayğuyən bəvindeş,
Çı tolişi rostbə zuyən bəvindeş...
Çəy ozodə ruji şoyən bəvindeş!

26.12.2011

BƏMANDE

Kiy umuto İnə zıvono elmon,
Şinə-şəkə bəbe bəyo kəlimon.
Bızın ki, hırdənon kəşdən çe zılmon!
Biqonə zıvono əzobe hande!
İ ruj tolişi hay bə ərş bəmande!

Bənə tolişi yol bibi, perəsi,
Məktəbo umute çətin dərəsi:
Bə tırki, urusi, bə inqilisi!
Çəmə zıvon həməysə şine, ğənde!
İ ruj tolişi hay bə ərş bəmande!

Harkəs deştə nomi beşo bə məydon,
Arədə bəmande kamişi tırkon.
Jıqo sərf kardəni bə şoviniston!
Ah, çəmə toliş bey bo əsron mande!!!
İ ruj tolişi hay bə ərş bəmande!

Tolişi nombıqət şərə çulə bə,
Milli co-vijnəti qonə şələ bə.
Xəlq ıştə yurdədə arşiə xolə bə.
“Ax, inə, boçi mı tolişi zande?”
İ ruj tolişi hay bə ərş bəmande!

Zulfuqar dəvardə əsri micohid!
Esən Novruzəli, çəy xıyzon şəhid!
Çanə nomerd beşe bə Hilali zidd!
Dəbo eqındəni xəlqi kəy ğənde!
İ ruj tolişi hay bə ərş bəmande!

“Tovə kovrə bəşe tolişə zivon?”
“Çe lozim umute?” votedə çovon.
Rəğ-rişə bə həşə bijən- jələvon
İştə bo kıştero bə himi bande!
İ ruj tolişi hay bə ərş bəmande!

Məvuji tarsedə kə-bəş bərijiə,
Bə luzi edyəsə halə səş bəjiə,
Hələ sərəsdəni bəmarde, bəjiə!
Yadi ne, iştəni əv səbəmande!
İ ruj tolişi hay bə ərş bəmande!

03.01.2012

TIRK BEDƏMON

Hələl-hərom zındənimon,
Yəndi ğayğu mandənimon,
Həni toliş zandənimon,
Mobəçəton tirk bedəmon...

Dumnə şəyton, xəbis bəmon,
Vaştə mirdol, nəcis bəmon,
Mırtəd bəmon, nocins bəmon,
Çimbəçəton pok bedəmon?...

Moğnədə zot-ğəlizimon,
Hoq bə dəliz-dəlizimon,
Bevəcə kəxəlizimon,
Ha jıqoşə çok bedəmon?...

Xəfə vojor əhli bəmon,
Jipo lırtə qılı bəmon,
Çı həvəsi, holi bəmon,
Kaq peniştə suk bedəmon...

Vaxtədə həx votlandənimon ,
Kə bə ğiblə dutdənimon,
Jəydən, bəştə qətdənimon,
Oxo yarə, çirk bedəmon...

Bəşdəni bə jıçıy səmon,
Ərəbə soğnədə şəmon.
Bə urusi nokə bəmon,
Varyuşa valok bedəmon...

Milləti bə bod dodəmon,
Bə nıbə dard dənödəmon.
Bəştəni zil onödəmon,
Bo co kəsi zik bedəmon...

Jıqo bışo de nizomi,
Tolışi hiç kəs əzini;
Bəşdənən bə səpo həni,
Bə randəmu–xok bedəmon!!!

08.01.2012

HƏMMƏ MƏSRUR BEDƏMON

*(Xıdo rəhmət biko
Fərəmərz Məsruri)*

Vanqir:

*“Hındıləpeşt” vanqe, Tolış qur bedə,
Milləti hırdən həmə Məsrur bedə.*

Noydəm iştə vədə, bə yod vardedəm,
Az tarixi vərəğ-vərəğ kardedəm,
Çiçon vindəm, qırdo iştə qardedəm,
Çəş de arsi, dil de dardi pur bedə...

Həmon xəlqe, “Avesta” bəy nozilbe,
Donzə həzo qo pustisə qəzilbe,
Roma potşo əviş sute- rəzilbe,
Xıdo ğəzəbbikon qurbəqur bedə...

Tırkon fəxır kardən deştə xunəhon,
Bənə Çinqiz, Batı, Teymur xonəxon,
Bənə Nadir, Qacar, Xətayi şahon:
Koroğlı de Nəbi dəvon cur bedə...

Toliş deştə milli soni bə canqə,
De Cavanşir, Babək, Həzi xoşvanqə.
Tırki totem neçi, çəyki pələnqə;
Bə niğili şə odəm səqur bedə...

Zulfuqar, Mızəffər çəmə sonədəy,
Nəvuzəli, İqrar, Ziya conədəy.
Çanə bijən heste bı məydonədəy!
Şe-şe vəşə nuri səpe nur bedə...

Muxtar, Tofiq, Əli Əbdoli, Mehmon,
Əli Nasir, Xilqət, Xanəli, Peymon,
Vəlişah, Lələzoə, Riza, Nərimon...
Şık bə Xıdo, ruşinfikon hur bedə...

17.01.12

“SƏVODDIMON”

Vanqir:

*“Səvoddimon”, çı ənqədə sozimon,
Xəlq zinedə, əmə çiçi bozimon.*

Kırtəğəmon İqtidori dastədə,
Çur jəydəmon xəlqi çəşə astədə,
Xun səydəmon milləti rəğ-astədə,
Bə xəlqi qıy pebuşə mərəzimon...

Çı hukməti emə kulon hardəmon,
Nimə ləvə, de təhəri qardəmon,
Omə manqi sədə vəşi mardəmon,
Sor dırozi sə bedəni ğarzimon...

Məhkəmədə bə Həxi dim mandəmon,
Bə i lıppoğ çı Həxi kəy ğandəmon.
Çı Nohəxi səy-quşi perandəmon,
Çiç bıvoto, əy bəkamon, rozimon...

Vıjqo mərənqono əmə sədəmon,
Xəlqi sədo hıredəmon, səydəmon,
Əmənımon İqtidori səy dəmon,
Hukməti koədə de səy hozimon...

“Ziya-ruşnə” heste çəmə nomədə,
“Ziyonin” votedən bəmə kənoədə.
Bəmə hiççi dənibəçke mənəoədə,
Diplominə nodonimon, hozimon...

Navko iştə soybi şəyde qəlustuk,
Əşandi əy penə sədə qəlustuk,
Esət xaltəy çəmə qıyde qəlustuk,
Çəxırbəhə, tırşə anqı rəzimon...

25.01.2012

VEY ƏCƏB!

Vanqir:

Qəvo hap-qap karde hoston,vey əcəb!
Qəzetmon mandə bə daston,vey əcəb!

Harki kədə heste çan televindom,
Har curə komputer, mobil - telekom!
Bə qəzeti, səfi nim ki, pul bıdom?!
Qəzetmon mandə bə daston,vey əcəb!

Dast bıkəş, az qəzet handem pidəni!
Qəzet bə hiçki xəy, foydə doydəni!

Bomino şəy-şəvlo, pul vardedəni!
Qəzetmon mandə bə daston,vey əcəb!

Vey qəzeti korə qətə kuşkədə,
Əstənin, lap bıqətoş əy mişkədə!
Həmə yəndi tikrorin hay- huşkədə!
Qəzetmon mandə bə daston,vey əcəb!

Bı milləti sesə qəpon çe lozim?
Ya kanə, ya tojə xəbon çe lozim?
Kardəni pur luzi, ğabon çe lozim?
Qəzetmon mandə bə daston,vey əcəb!

De hande, de səvodi bəke bəşəş?
Pul nıbo, vəşyətiku nırrə bəjeş!
Pul bıbo, qəzet çiçe? Mırə bəseş!
Qəzetmon mandə bə daston,vey əcəb!

Millət mənot bədoy pəpruz bəstəne,
Vəlincin bəcuye, donə bətıkne!
Əmmo qəzet, kitob əstəni, ne, ne!
Qəzetmon mandən bə daston,vey əcəb!

Votedəş: rujnomə milləti rəmze?!
Zıvoni novnəyon qıyədə ğarze?!
Co ko ne, xəlqi sə iqlə dəy barze?!
Qəzetmon mandə bə daston,vey əcəb!
17.02.2012

BOYƏNDI HANDEDƏMON

Vanqir:

*Dimədə boyəndi reç handedəmon,
Peşədə bəyəndi sığ ğandedəmon.*

Rast omədə, deyəndi dast qətdəmon,
Sıredəmon, şin-şinə sohətdəmon.
Co ki bimon, yəndi dumo votdəmon,
Kədə, koədə şəvi-ruj ğıybətdəmon...

Qəpədə bo xəlqiro ko kardəmon,
Yətimi nu, səğiri şo kardəmon,
Ko vaxt rəse, ğəsdo ho-ho kardəmon,
Mandəmon bə kəno, təmşo kardəmon...

Məktəbo ni tolışə dərsə kitob,
Beşdəni, ni tolışə rujnomə soyb,

Vardənin çı xəlqi həxi bə hisob,
Boki votdəş? Kuye, kore kəxərob!..

Vanqışon karde bə MT idarə,
“Məni vışt ha bə tolışı i kərə”
Torsinedən cıvonon bə bekorə!
Boçı jıqo məhol bəvon dəkirə?..

Bənə çəmə Mədi sıpə “mu ekə”
Kiy vindedə, qəp jəydə de şin-şəkə.
Peştı ki, bəy qordıne jəydə ləkə,
Votedə: Çə sıpə sohbəti məkə!..

Sıprişon xəlqi bə miyon vardənin,
Xəlqi yolon yəndı damə kardənin.
Təylə nome, novnedən, ko bardənin!
Bəsə hiççiysə davokə hırdənin!..

De hınə bə milləti vəy şedəmon?
Xəlqi rəhbər, yolə sıpriş bedəmon?
Çanədə iyəndı aybi edəmon?
Çəmə dasto xəlq kəşedə, dod, əmon!..

06.03.2012

NI İNSONON HƏXI-HUQUQ...

Vanqir:

*Ni insonon həxi-huquq elkədə,
Hestebu az vindənim əy, bəlkə də!*

Jipo millət həlok bedə, zumand şo,
Nokə mardedə vəşiku, xıvand şo,
Xəbəş nibo rəyyətiku potəşo?
Çəy məmuron mışq qətedən rışqədə!..

Quya demokrat- tolerantin, çətin!
Etnikə xəlqon hastədən bə zəmin.
Xıdo ofəyə milləton bedən qın,
Haştedənin nom- nişonə xəlqədə...

Baxş bə Vətən çı maqnaton mərədə,
Xar bedəmon çı milləton arədə,
Bə şıkrəmon həromzoton darədə,
Jimon kardəmon kaq-kijon zılkədə...

Bə həxvoti sə çı zılmon vardedən?
Çəşə vədə şıkırnədən, bardədən.
Pokbəkəsi qınobəqi kardədən,
Vote bedəni dard, sıxan xılxədə...

Zulfuqarım, Mızəffərım beqıno,
Novruzəli, çı Hilali çe qıno?
Bə deşmonon kə vəlvələ eqıno,
Tosə kəynə mor bəhite kılkədə?..

01.07.12

***CON DOYDƏMON ÇI
ŞEYTONON DASTƏDƏ!***

Dınyo xəlqon həmmə məqər ozodin?
Nıvıştınbə həzo xəlqon bə dodin!
Həxi roədə milləton bə fəryodin!
Çı fələki çərx əvoni hastədə,
Con doydəmon çı şeytonon dastədə!

Sənibəton “Səlib davo” bə binə,
Mısilmonon ğır kardedən de vonə.
“Nubə çikey?” larzedə har “bəbunə”,
Zolım dınyo volo karde ğəsdədəy,
Con doydəmon çı şeytonon dastədə!

Elkə potşo sıftə xəlqi hu bedə,
Kanə bedə, sıraf bedə, çu bedə.

Millət i ruj əçəy səpe ru bedə,
Ruən mandəni çə kəxobi astədə,
Con doydəmon çı şeytonon dastədə!

Qıləy bəmə hizəperom kardedə,
Qıləy çəmə dili zibə bardedə,
Qıləy çəmə astə ruəni hardedə,
Haştəşone əmə duşə restədə,
Con doydəmon çı şeytonon dastədə!

Peşto yolə şələ hestışe harki,
Bəyəndi diə kardedəmon herəki.
Hul omedə bı elkədə ki bə ki?
Maqə hanvə in milləti bastedə,
Con doydəmon çı şeytonon dastədə!

Bə mələ so siloh-sursat şodoydən,
Bə alimon cif narkotik dənoydən.
Bə həxvoti da-ponzə sor ko doydən,
Du poyedə, zu mandəni rostədə,
Con doydəmon çı şeytonon dastədə!

Xəlqi çökə zoon qətdən, vijnedən,
Sə rosbıkon çı Vətəno tojnədən,

Yurd pələdən, xəlqi kəon rıjnedən,
Şəy dutedən çı insonon pustədə!
Con doydəmon çı şeytonon dastədə!

30.08.2012

AZ, TI, ƏV !

Çiçe doydən bənə pəsi qəvbəqəv,
Tarsov bıbu, dıləsut, ya bitərəf.
Fiki-vu kardədon həm bə ruj-bə şəv:
-Bəs kiy bome peş Hiloli bə hədəf?
Nubəti ğırbon kiy bəbe? Az, ti, əv !

Nişə çı xəlqi arədə biqonə,
Çəy avlodon şəhidlibos tankanə.
Vətəni jivnero millət hakanə
Qıləy conboz doydə bə əjdəho qəv!
Nubəti ğırbon kiy bəbe? Az, ti, əv !

Fik nıkə deşmen mini torsinedə,
Qınyə xəlqi dimbəji fırsinedə!
Bəçəy dast kiy dəşədə, bircinedə.
Ni arədə xəlqi bəhvət, bişərəf!
Nubəti ğırbon kiy bəbe? Az, ti, əv !

Çanədə şəhid bıdom, sə əbınım,
Heyve bəbem, çumçıko rişə bınım,
Bənə telım, əsutnim az, dəbınım!
Bomıno tırş nıkə deşmen herə bəv!
Nubəti ğırbon kiy bəbe? Az, tı, əv !

İ qəmən bə dumo mənə, ha tolış,
Kıvolnə ji otəş sənə, ha tolış,
İştə sinə bə nav dənə, ha tolış,
Şiri vədə tov əvəni har dələv,
Nubəti ğırbon kiy bəbe? Az, tı, əv !

16.07.12

MARDEKU TARSEDƏŞ TI?

Hafto sini dəvardəş,
Hafto sorən jiy pidə?
Dınyo ləzzəti kəşə,
Esə çəyku çiy pidə?
Boğ-bustonı okuşə,
Havzə dimə hiy pidə?
Ovikieş iştə səpe,
Çimbəçəton piy pidə?

Post vote, həxə sıxan
Kardeku tarsedəş tı?
Zardı-zuk bəş bəştəsə,
Mardeku tarsedəş tı?

Novruzəli qətəbe,
Nəvəyş bo morə hılı.
Nıvıştəyon, kitobon
Dəkənde jədə sılı.
Bəçəş nıçış i bəjən,
Kuç karde çı məholi.
Esətən nubə rəse
Bə ğəhrəmon Hiloli.
Tijə zıvonı kılbe,
Qəteku tarsedəş tı?
Zardı-zuk bəş bəştəsə,
Mardeku tarsedəş tı ?

De co nomi, co imzo
Nıvıştədəş, handedəş.
Mobilı dəqış kardə,
Həmronku co mandedəş.
Tolışə hərəkoti

Həşə jəydəş, andudəş.
“Çımı nomə məqətən”
İsmaric vığandedəş.
İştə kədə-yonqoədə
Hıteku tarsedəş tı!
Zardı-zuk bəş bəştəsə,
Mardeku tarsedəş tı ?

İ heste, bənə merdi
Bıvardi, bışi bə ğəb.
Millət tını ğəhrəmon
Bızını, bıkə tələb.
İ heste, bənə kıtı
Dəkandin tını bə şəv.
İştı hestı-ni i kəs
Nıvəy ruji bəştə qəv.
İştə duşonsə Həxi
Bardeku tarsedəş tı!
Zardı-zuk bəş bəştəsə,
Mardeku tarsedəş tı!

19.07.12

ÇƏMƏ DUYƏ MƏMLƏKƏTO

Şinon tel bən, telon bən şin,
Duy de rosti sərhadon qin.
Quşon kor bən, qəv-çəşon vin-
Çəmə duyə məmləkəto.

Kom duye, kom roste, iye!
Rost votəyon təmom duye!
Duy votəyon roste, huye!
Çəmə duyə məmləkəto.

Duy de rosti hoq bə qite,
Zandə kutlon pot nin, qite:
Beimone, cınbıqəte
Çəmə duyə məmləkəto.

Duy balon çuş hardən həni,
Çəyu-məyu kardən həni.
Po qətedən, qardən həni
Çəmə duyə məmləkəto.

Ehandə duy rost zinedən,
Duy bivoton dust zinedən.

Cırı kasp, du most zinedən
Çəmə duyə məmləkəto!!

30.12.12

TINIŞ, AZİM?

Az voteədə: Rost bəkarde filəqi,
İjən tolış deştə barzə ğeyrəti.
Tı zuzedəş bənə vəşyənə vaqi:
“Volo kardən tolışon ın devləti.”

Tı votedəş: “Şuşa səpe bı nezon
Ebəjemən tırkə boydəği ənqər”,
İqlə tırki yurd ni ki Azərboycon?
Toliş, tati, ləzqi vətən ni məqər?

Seranqinə boydəğ təyli çı tırkiyey?
Zəmin həməən kırdi, udi vətəne.
Quşon okə, bızın, tı kiy, əv kiyey?
İvrə visti se xanbozi məskəne!

Yurdi xıvand tınış, azim? Çok diəkə,
Barzə bandon, pındə vişon çəmənə!
Xışmin məbi, ku bə çəşon dist okə,
Ov okıryə ləjə viron şımənə!

Tırki şedə həmə çapon, kitobon;
Kıve məktəb bə tolışi, bə kurdi?
Tırki bedə həmə qəpon, hisobon,
Boçi yodo beşo tat, avar, udi?

Xosə vətən dəşə bə biçorə dard,
Bə həzo ro co kardedən milləti.
Həvatedən in yurdi bə luzi hard-
Tınış, azim vilo bıka devləti?

08.1993

HOVƏZO

Vanqir:

*Hovazo, məqard çəmə həndəvəri,
Rəd bıka çəmə kəyku ıstə şəri.*

Dımjoni yoli bəştı tərəf bedə,
Nifini dijdı bəti hədəf bedə.
Cıvonə umrı hədət tələf bedə.
Rost məkə çəmə səpe bandi hırı...

Qin bıbo kədə çiyi,- məhnə tınış,
Bəyəndı qınyəbu kə,- ibnə tınış.
Dayjeni sədə beşə duəbnə tınış,
Zyod məkə, çəy pıt-pıti, çəy qur-quri...

Bə mitbəx sə dəməənə, bu bebəşe,
Su bəbe, ya xoroko mu bebəşe.
Sıxanı rostən bıbo, du bebəşe.
Dayjeni oxo bəkardəş sərsəri...

Bə kə çiç bəvaş, pıxə mencul bəbe,
Kəyku çiç bəbaş, zəqə məhsul bəbe.
Qəp məjən, odəm çanə danqul bəbe?
Lol bıbi, məvot, məsır qəvi puri...

Votedən: Bənə tı zoə dıl bıştədə,
Oxo ruji dayjeni, day kıştedə.
İştə yurdi ruşnə-çoy okuştedə.
Boy məkə tınən bəmə zılmo- zori...

11.11.2005

HƏROMZODƏ

Vanqir:

*Odəm çanə dıdimə, həromzodə əbiybən,
Bə həzo ranq dəşeyro əv amodə əbiybən.*

Xılofəti qəsbəkə Uməyyə zon əvotin:
“Dini tasıb bıkəşin, quya yolə fanatin.

Vey loyiğə varisin, əmandəni gələtin...”
Xıdo tarsnıbə inson fovqəl-adə əbiybən...

Huseyni gıyomədə Uməyyə zon du beşe,
Volo be çəvon qədə, pıxə luzon bu beşe.
Puçbe ovəyzi vədə, du-təlbison ru be-şe,
İştəni sırafızın putə kində əbiybən...

Kərbəlo hadisədə Fəratı və qətəbe,
Qədə kinon, hırdənon təşnə ciqə sutəbe.
Ali-Əli avlodon de əzobi kıştəbe.
Yəzidi ifşo karde Kərbəloədə əbiybən...

Vey boho bəsə oməy əsiron bə Şam barde,
Yəzid təmom rısvo be, xəbədə be- oqarde,
Vote: Çı ko xəbəm ni, İbni Ziyodi karde.
Nomerd potoşoən bibu- hejo qədə əbiybən...

Vındışe əyştə millət, dasto şədə xılofət,
Dəxılbe bə Bimori, quya kəşdə xəcolət.
Səhvoniş bə qıy qətə, pişe çəyku bəroət,
Bevaxt mardə sıpə con astovədə əbiybən...

Votşone: Tı nıvote: “Ya bıryə sə, ya bey`ət?”
Vezi bə dast nıqətə, Bəy nıkarde şəmodət?
Əhli-beyti əsiron nıvğənde bə Xərobət?
Noələci baləli lınqi jıədə əbiybən...

Zeynəbi əzodəti kutə peştış sındinie,
Səkinə şivəniku çı qəsri sunon qınıe.
Dənivarde se sorən, marde, bə tul dəqınıe.
Bayrami, Xıdo lənət çəşəvədə əbiybən...

06.06.2006

MİLLƏT ÇOKNƏ KOÇ-KOÇ BEDƏ...

(Peqordonə)

*Millət çoknə koç-koç bedə- bıbuy, çı kom heste?
Bə deşmeni mihtoc bedə- bıbuy, çı kom heste?
Ta ki az çok bıbum, de biqonə hiç koyım ni,
Dınyo həmə bevəc bedə-bıbuy, çı kom heste?*

Vanq məkə, çoknə hitən, bıdə həmə bıhiton,
Az rozi nim, peməkən, dast peməkuən bə hiton.
İ – di kəs eştəbu, çiç bəkay bəmi hə kıton?
Ta ki az xəş bıbum, dərti- volo bıbuy ha ton!

*Millət çoknə koç-koç bedə- bıbuy, çı kom heste?
Bə deşmeni mihtoc bedə- bıbuy, çı kom heste?*

Bə çımı yod dəməənə in tarixi- cahani,
Dəvardə sələfonku boy sıxan məkə həni.
Hələ beşt tı bə səpo, buə bəhəm kıftə-nuni,
Maşki-paşo, çiç bəbe, bəmi çi? Umre fani.

*Millət çoknə koç-koç bedə- bıbuy, çı kom heste?
Bə deşmeni mihtoc bedə- bıbuy, çı kom heste?*

Vətəni avlod hələ bədə avarə bıbuy,
De səfələti çirki sə-quşış yarə bıbuy.
Dast okəy vevə jen bə yadi, biçarə bıbuy.
Əncəx ki, çımı şə`n rost bıbuy, şimşorə bıbuy...

*Millət çoknə koç-koç bedə- bıbuy, çı kom heste?
Bə deşmeni mihtoc bedə- bıbuy, çı kom heste?*

Milləton bəkan dınyo dimo nadə rostvone
Hay co mənzılədə, hay curi-noədə rostvone,
Bə çəmə yod dəbəşe bolışnədə rostvone,
Əmənən bəkamon lefo: hanədə rostvone:

*Millət çoknə koç-koç bedə- bıbuy, çı kom heste?
Bə deşmeni mihtoc bedə- bıbuy, çı kom heste?*

(M. Ə. SABİR)
1906-2006

TƏHSİLİ- ELM (Peqordonə)

Təhsili-elm məkə, afəti-cone,
Bə aqli ziyone.
Elmi afət bey məşhuri-cəhone,
Oşnə bə zəmonə.

Iştı pıəm az, bıməs mını, cıvonım,
Sutdə həni conım.
Xoş bə şəxsi holi ki, pəsəvone,
Kırtəğ bonovone.

Elmi xəto bey çəyku zınedəm ki,
Bə yod dənoedəm ki,
Elmi umute çı kufri nışone.
Bə həməy bəyone.

Məktəb botı xoş ni? Məşi, əmone!
Xətoyə məkone.
Əv dılə qıppə, lol bıkə zıvone,
Ğarətbıkə cone.

Çernil bə dılı hoqqə bıdə xune,
Cındo bəy məftune.
Dəy dust məbi, Xıdo peysə bərhəxe,
Hejo ranqış təlxə.

Dəftər de hərzəyon həmdəme, duste,
Purə luzış heste,
Əve ki şair hejo sərquədone,
In mətləb əyone.

Ğələmi bə dast məqət, mədə bə ko,
Bitars çəy tıkiko,
Orəxdə bətıkne tını- pitone,
Zəhrıış tınde, qone!

Quya sipyə koğərzi sinəş sofe,
Quş mədə, duə lofe!
Ğəlbıış ki, siyoy, murəbbıış Şəmone,
Qəronıış qımone.

Ğələmi cıqərıış sə xune, qımroy,
əniviştən həmroy!
Çı dılı xəfə sırron bınıvişte,
Bə çəş ebənişte!

Votedən: elmı-dərs hande çoke, əmmo
Hestişe muəmmo,
Çok diə bıke, sərəncomıış yamone,
Har qədəmiş xune!..

(M. Ə. SABİR)
1906-2006

ARIFON MARŞ

(Peqordonə)

Ruşin fikimon, nəvdəmon de nozi,
Dəvondəmon umri de kef, dəmsözi.
Çordə sinə ursə kinə dımbızı
Peqətdəmon, kon bə səhmon dəndəmon,
Ha bərakəllə, çe xosə bəndəmon.

Xoş omdəni bəmə kali nodonon,
Votdən:Şodeydəmon ıştə jen-kinon.
Çiç kardəmon Fatimə-Tukəzbonon?
Anyə palyo, Sonyə palyo qındəmon,
Ha bərakəllə, çe xosə bəndəmon.

Çan qılə beağlo-fərosət bəmə,
Zındə ımı yolə qəbohət bəmə.
Doy pidəşe pəndo- nəsihət bəmə.
Şındəni ki, əmə harçi zındəmon?
Ha bərakəllə, çe xosə bəndəmon.

Dəxliş ni bə hiç kəsi ın ısrəti,
Kef kardəmon, şodeydəmon kılfəti,

Qəsdinədə kəşə kefi, ləzzəti,
İştə kədə-diədə bəqəm vindəmon?
Ha bərakallo, çı xosə bəndəmon.

Çəmə səvodinbey ve kəs famdəni.
Tırki vote, qəp jəy bəmə omdəni.
Tırki zıvon bə arifon damdəni.
Həmə bimi ğail bə insondəmon,
Ha bərakallo, çı xosə bəndəmon.

(M. Ə. SABİR)

1910-2006

***ÇE CURƏ DUST BIBUM AZ DE
ZƏMONİ?
(Peqordonə)***

Nohəx bə həxi zil onədə, Xıdo,
Zu həxi bə divo penodə, Xıdo,
Du-təlbisi po qətə-çamedə, Xıdo.
Rosvot bə duvoti vıški zındəni,
Çe curə dust bibum az de zəmoni?

Bukəku vardedən mərdi hardəyon,
Lı doydə bə Xəyri Şəri kardəyon,

Şahənşo votedə bəştə qədəyon,
Bəd şərə ko qəteydə de pok urfoni-
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Dilon biyə noəşe, ağıl okuşə,
Ar-namus cuə bedə bənə xərpuşə.
Bənə bə bakirə kinə fahişə
Vəyu vardedən de vəyə-nişoni.
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Sipriş noydən be bığ- be riş odəmon,
Elmiku qəp jəydə ağılədə kamon,
Bə pələnqi to bə şəğolə çəmon-
Pəson aşna bedən bə vaqəvoni.
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Bo veykəson esət ğeyrət bə “xeyrət”,
İ həzo didərqin bə jıqo millət
Lolbə, səb kardedə, dəhşəte, dəhşət!
Şırte zındənibu xuni de xuni,
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Esət şuar jıqoy: Bijiyo rışvət!
Sədə vəzifəye, lınqi ji ğeyrət!

De jiqoy bəkovrə şedə in millət?
Hətto de Ğır`oni vəş sə bedəni!
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Pıə-moə zındənin oğraşon həni,
Bə “Pi bıəon kə” şoddən əvoni.
Xərəboğ səy bəbe?! Demon mımkun ni:
Dınyo bə varz vardə ahu- fəğoni-
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Harki ıştə xəyri çəş kardə iyo.
Hətto Xıdo ıştən rəd jəydə çıyo.
Dıqlə bıvə çe i ləjimi jiyo-
Noydə kiyə səpe dıqlə gəzəni-
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Həxe ne, bə nəfsiey esət etiğod,
Bə qıləy fəğiri kardənin imdod.
Ərbob ıştə moli kəşədə, ey dod,
Kosib kəşdə conı de ıştə qoni.
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Ərbobi sufrədə sibə muz andə
Vəşyə kosibisə peyədə mandə.

Bo ğiçi nuniro bəyo pemandə:
Ərbob bənə suki əy bahandvoni-
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Kosib çiç bıvoto “qəvləxe” votlandən,
“Hizbə condoy, sədə axməxe” votlandən,
Esət bə ərbobi “merd həxe” votlandən,
Merdəti pamudən de moli toni-
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Bə Avropə dəbi kəynə po doəbə,
Ar bənə zibili bə so şodoəbə.
Xəclətiku vəşə dimon edoəbə.
De tanqə şəy-şəvlo, de pinə, mini,
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Jen-kinon har vırə çidə: peşt- vədə,
Fayşəxonə dutdən har astovədə,
Moə Dubayədə, pə Moskovədə,
Parapetdə kinə qardə de Coni.
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Məhəbbət şeeron məniyişt, boyli.
Kuçondə nəvedə Məcnun de Leyli.

Niə bə niə doydə ıřtənə meyli.
Zənən řu peqətdə bořtə zənəni.
Çe curə dust bıbum az de zəmonı?

Bo ařnə jeni kə kirə qətə merd,
Moteldə conı bə řirə qətə merd
ıřtə xeyzoni bə torə qətə merd,
Rujon dəvonedə de pyozi, nuni.
Çe curə dust bıbum az de zəmonı?

Jen heste, ıřtə řuə bə nez hařtəni,
Merd heste, bə jeni ruji rəsdəni.
Dınyo boçi bəřtə hiç edəsdəni?
Nuh əleyhsəlam boy deřtə Tufoni-
Çe curə dust bıbum az de zəmonı?

Fir'onə məmuron niřtən taxtədə,
Bořtə xəyri ğanun-fərmon soxtedən.
Komputer, texnika cuřbə vaxtədə
Kařtevon řum jəydə de hiř- kotəni.
Çe curə dust bıbum az de zəmonı?

Qerayin vəncine, ya ki marojni?
Bəkovrə diə kardə çəmə təmojni?

Milləti cıvonon, “a kak polojni,”
Bə nuə əsri şedən deştə “bayani”-
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

“Cənqi” eşe-eşe eşdə zotimon,
Yalli ne, caz şedə cəmoatimon.
Qətbey ərəfədəy moğamatimon.
Dılpeqətə bəmon çe tar- kamoni.
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Sıə kolo dutedən bəmə şəytonon.
İ bedənin çı dınyo mısılmonon.
Bəy şedən, bıvoton, dini-urfonon:
De dıqlə təriqət, dıqlə əzoni-
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Kam ni ha çı xəlqi din işğal əkon.
Dələduzə məlon, qorpjə fal okon.
“Hacı” nomdə pivə istehsal əkon.
Saziş dəvasdən de dini dukoni,
Çe curə dust bıbum az de zəmoni?

Raxs kardəmon bə Şəytoni jə həvo,
Bə Xıdo əleyhi kardəmon davə.

Veykəs məhşəro b1ə həxi, şik-şovo
Çaş eğandə de “Embavud” divani-
Çe curə dust b1bum az de zəmoni?

Çı Nəsimi avlodim az, ha bıyon,
Deşmə bıbo, mini bəkayon bıyon.
Bə kəfənim ğələm-vərəğ bənoyon!
Həxə dınyo bə çəşim de qımoni-
Çe curə dust b1bum az de zəmoni?

Xəyol mını bardedə i anədə:
Beqınom az, dastım-lınqım xunədə.
Nıvıştədəm in şe`ri zindonədə.
Bə Ramizi dili qınye rəvo ni,
Çe curə dust b1bum az de zəmoni?

İnsonon ğəlizin, in dınyo fani,
De yolə hurməti: Ramiz Təkani.

(RAMİZ TƏKANİ)
(“TS”, N0 16(28))
05.09.2012

YADI ÇƏŞİ DOĞ BINON

BO XANƏLİ

Tel bəqine vo, barz bome,
Tolişə bum bə larz bome.
Bə bəmə çəşon ars bome,
Noxəş məqın, şair boylim.

Ranqımon syo avə bəbe,
Dılımon sıə tovə bəbe.
Rujımon tel, yavə bəbe,
Noxəş məqın, şair boylim.

Yad bəzine - bə fik bəşe,
Dust bəməse - dard bəkəşe,
Dıl bəsute – ebəvəşe,
Noxəş məqın, şair boylim.

Vilon, qıton davə bəkan,
Boştı xəşi dıvo bəkan,

“Bebəfo”nən bəfo bəkan,
Noxəş məqın, şair boylim.

Ğələmon “çəm-xəm” əbını,
Vəyon, koyon çəm əbını.
“Şinə çay”on təm əbını,
Noxəş məqın, şair boylim.

Iştı noxəşbe bəfamen,
Vətəni sığon bəbəmen.
“Befərə avlod”on bomen,
Noxəş məqın, şair boylim.

Deştı şə`ni fiğon bəkay,
Bayrami ərməğon bəkay,
Coni bəti ğıbon bəkay,
Noxəş məqın, şair boylim.

21.06.2006

BO ƏŞRƏFİ

Nışdim detı nunım harde,
Sıxanı barz-kırtı karde.
Peşə xunım bə cuş varde,
Tıxlıtıku qejdım qarde,
Şinə qəpi bə tu mədə.

Navo, peşo qərimon jəy,
Bə ojə bəy lərimon jəy,
Rostiku bə çərimon jəy,
Sozımon jəy, dərimon jəy.
Mex omənə, bə vo mədə.

Neçyəvoni qop şin bəbe,
Qəriş hanə parçin bəbe.
Lef dəjəno, qırçin bəbe,
Quşo korə həjin bəbe,
Ha bivot: bə du zu mədə!

Kam qəp bijən, hərzə məbi.
Həlim binəv, Perzə məbi.
Poyşə əştə qurzə məbi,
Morə hılı marzə məbi.
Bənə kolə ku bu mədə.

Navko cıvon, esət sipriş,
Çok ni, bimi – bəy pevışiş.
Dəy peçirtniey, demi dəbiş,
Bə bum eşiş, osmon peşiş,
Bə Şəytoni dast çu mədə.

Pi bəş, məkə şə`nbozəti.
Çe lozim ın şandozəti,
Heyvərəti, danğozəti?
De Şeytoni xanbozəti,
Xıdo, bəmə nışu mədə!

06.07.2006

BO ƏLİ ƏKRƏMİ

Tı ozod biş çı zindono,
Dılım şo be, idım karde.
Ponzə sori həbsə umrı
De merdəti bəsə varde.
Çı maqiku bə bəyjəti
Dınyo botı bə həx qarde.

İcobəti dəyonətiş,
Ğeyrətzodə Əli boli,
Ozodəti həşomətiş,
Həmyətzodə Əli boli.

Maqi hıkmı de vist sori
Əvəzbıkə Xıdom hestbe.

Dınyo bəştı imdod rostkə
Hınəm hestbe, sədom hestbe.
Şəv-ruj botı nomojisə
Dıvo bıkə dodom hestbe.

Bə tolışə xəlqi mərhəm
Ğəhrəmoniş, Əli boli.
Çəmə sutə dili məlhəm
Tov-dəmoniş, Əli boli.

Həzo əsrən niyəti bə
Vırə bınə, perosoniş,
Hitə xəlqi səpo peəkə,
Bəştə həxi dərosoniş.
Tolişi həxi- huquqi
Bə dınyo dim bırosoniş,

Tiniş səkkə, tiniş rəhbər,
Yolə inson Əli boli,
Votdə ıştı nomi əzbər
Zəmin-osmon, Əli boli.

11.11. 2004

BO RƏHMONİ

Har maştone şim,
Bəşmə ro beşim,
Nıvındıme tı.

Bənə ço vəşim,
Sutim-evəşim,
Nıvındıme tı.

Qardışı rəsim,
Bə həycon dəşim,
Mandim- edyəsim:

Bunum omedəş?
Roy həmro bedəş?
Bə məktəb şedəş?

Bənem roədə niş,
Bə çəş çidəniş,
Həjin doydəniş.

Mını əvindiş,
Kəşon oəşandiş,

Bənə hırdəni
De roy əvitiş.

Esət tıbədə
Cənnətməkoniş.
Cismo ğəbədə,
Ruho dəməniş:
Çəmə ğəlbədə
Həmon Rəhmoniş.

11.2005 "Şəvnişt", N0-2

BO RƏŞADI

1

Çe rujbe dəşim, Xıdo?
Sutim-evəşim, Xıdo!

Səmku duəbnə rostbe,
Çəşom avavu çəke.

Qəv-quşom otəş beşe.
Ah-noləm bə ərş beşe.

Poşbe, osyəy kəş-porım,
Mıncırbe dıl-ciqərim.

Bədəni bərə-bəndon
Ovıkyəy, xək be, Xıdom!

Sutim, sutim, emardim,
Bə syo mutə oqardim.

Vo qınye, lobəlo bim,
Bə dınyo pevolo bim.

2

Əv kiye vəşdə jıqo?
Sutdə otəşdə hoqo?

Kırdi jə şinə moəme?
Balə doğ qınyə moəme?

Deştə nalə, şivəni
Ərşi sutvonə moəme?

Boyli mardə hovəme?
Xıvət bardə hovəme?

Çəşə arsi vırədə
Xun ru kardə hovəme?

Xuninə kəfənim ey?
Ancənə bədənim ey?
Ğotilim veyl nəvedə,
Quro sutə conım ey?

03. 2006 "Şəvnişt", N0-2

BO MİNİ

Pəğandom az həzo sıxan- ərəsni,
İştı şə`ni bıkəm tarif, hovəli.

Boli fiki, dılı dardi bə i çəş
Tı biş bızın, tı biş arif, hovəli.

Dəşiş bə nav, boştə boli kinə səy,
Qəpı ləziz, təbı lətif, hovəli.

Ha sə vılım, çəğə teğ bim qırdo tı,
Xunnəsə şe çanə hərif, hovəli.

Benıbəşe yodo ıştı vəyə ruj,
Vəyüə qıl be Vili nəсіб, hovəli.

Kamə umro çı qulqulon nıvinde?
Bənə vılə zizə zərif hovəli.

Jimoni doə sitəmon riz dimədəy,
Bənə sibi həvo xəfif hovəli.

Şəvi-ruj Bayrami boti divokəy,
Xəşəconbuş, nikoş ah-uf, hovəli.

12.2005. "Şəvnişt", N0-2

JƏQOY, JƏQO NI?

(Bo Xosxanımı)

Conımon xəş bedəni,
Dıləvandi bədə ni.
Dard pıxnədə əməni,
Hay qıləy bandi qoni-
Jəqoy, ya ki jəqo ni?

Boğədə de nıdılı,
Qardəmon qırdo vili.
Həx bəmon bə bilbılı,
Pi bəmon, hol ni həni,
Jəqoy, ya ki jəqo ni?

Bəsə i linqə, rəyrə
Vaşdəbiş sa i kərə.

Əşdəsəy, jəydəş nırə,
Dəmon novnedə tını-
Jəqoy, ya ki jəqo ni?

Syo muəxolon dəjəniş,
Bə ro lənqər əjəniş,
Esət pi bəş, piəjəniş,
Si bedəniş de hani,
Jəqoy, ya ki jəqo ni?

Umrımon qınyə bə sə,
Xəməni oxo rəsə.
Əzrail mandə peysə,
Bo nəho bəste conı-
Jəqoy, ya ki jəqo ni?

03.2006. "Şəvnişt", N0-2

MIBORƏKE İŞTI VƏYƏ
(Bo Bəhruzi)

In ton bande, purə peşte,
Ə ton diyo –zəqə təşte,
Bəh-bəh, çəmə məhol vəşte.

Tolişiston poyşə əştə-
Qırdəbimon bəştı vəyə-
Mıborəke iştı vəyə.

Ha bəq, çəmə dılədəş tı,
Jıqo ruji dıl ədəş tı.
Duston, həmrön dılədəş tı,
Çəşon qılı, dilon dəş tı,
Bısır, bıvot, məkə xıyə-
Mıborəke iştı vəyə.

Hırdən pı-moə conı rəğə,
Çı deşmeni çəşi doğə.
Vəyu çı kəy şilə təğə,
Vəyə eli dılı şəğə,
Vəşə dilon obıə biyə,
Mıborəke iştı vəyə.

Dınyo bəştı cəddi fido,
Detı fəxır kardə Mədo.
Zəmin-osmon doydə sədo:
Xıdo bəti xeyir bıdo!
Həmmə votdən, çımı biyə,
Mıborəke iştı vəyə.

Sə barz bıkə, məhaşt bəyji,
Deştə eli xoşbəxt biji.
Hiç nıvindoş conı doji,
Bə çəmə har soyə ruji
Bıdə ıştı po şo biyə-
Mıborəke ıştı vəyə.

Qırdə bəmon bəştı vəyə,
Bısır, bıvot, məkə xıyə,
Vəşə dilon obıə biyə,
Həmmə votdən, çımı biyə,
Bıdə ıştı po şo biyə!
Mıborəke ıştı vəyə!

08.2004

MIBORƏKE (Bo Səidi)

Eşgi dıyo vey nığile,
İmən qıləy piəy nəğile.
Bəq bılbile, vəyu qile.
Devron xose, jimon çoke:
In vəyə vey mıborəke.

Xəş davardə iyo devron,
Çoko vəştə huri-ğilmon,
Hardə, qardə, handə həyron.
Şoy-şoy bıkən yole-ruke:
In vəyə vey miborəke.

Bəq de vəyu vılə çanqin,
Bə iyəndi həmahənqin.
Deynən cıvon vey gəşənqin.
Kinə reçin, zoə zirəke:
In vəyə vey miborəke.

Qasbi qitə nozə kaften?
Səbəso bin, kə bəduten.
Con bəmäsən, con bəvoten.
Əqidəmon ruşin, pöke:
In vəyə vey miborəke.

Şəhərije, ya divoje,
Vəyə eli şoyə ruje,
Xıdo həməy xoşvo bəje,

Bısırənən bə çəkçəke:
In vəyə vey miborəke.

Devron xose, jimon çoke,
Şoy-şoy bıkən yole-ruke,
Kinə reçin, zoə zirəke,
Əqidəmon ruşin, pöke,
Bısırənən bə çəkçəke,
In vəyə vey miborəke!!!

02. 2005

BO ƏLİ NASİRİ

(Camal Lələzoə votəynə)

Bə çəmə di mehmon oməy,
Bə behiştı ğılmon oməy.
Çəşon ruşnə, conqir oməy,
Şair Əli Nasir oməy.

Şair xəlqi nunələkəy,
Jıqo bızın çəmə elkəy:
Bə Fələstin Yasir oməy,
Şair Əli Nasir oməy.

Boştə xəlqi conı bısut,
Çı deşmeni kəybə bıdut,
Çı milləti faxir oməy,
Şair Əli Nasir oməy.

Haft sor zindon əsiri bə,
Osnə kındə dəstqiri bə.
Çı Kərbəlo Bəşir oməy,
Şair Əli Nasir oməy.

2006

BƏŞTI ĞIBON

*Tı Tolışi merdə baləş,
Həxiku niqardə baləş.
Nasiri həmdardə baləş,
İştı bilə bəştı ğıbon.
(Əli Nasir)*

Çımı dılı kəbob məkə,
Betı əy dıl hisob məkə,
Tınış çəmə yolə səkkə,
İştı bolı bəştı ğıbon...

Zəmon oməy, devron qarde.
Inə zıvon boydəğ karde,
Bə ən yolə fayə varde,
İştı boli bəştı ğıbon...

Merdbiş, mandış vətənədə:
Səyvonəti məydonədə.
Haft sor hıtiş zindonədə.
İştı boli bəştı ğıbon...

Ozodəti mıboriziş,
Yolə şair, qonə sipriş,
Tı bəmənə vey aziziş!
İştı boli bəştı ğıbon...

01.05. 2011

BO ŞƏFƏQİ

Tı zəmini boloədə mard,
Çəy dimədə kəşedəm dard.
Tı sutedəş otəşədə,
Bircinedə minı biə-sard.

Tosə umri oxo xəton
Tojnişe tı çı ton-bə ton.

Oqarde bə deşmen duston,
Ranqı syobe, çəşonı zard.

Sıftə lul biş, peşo məlo.
Dənuziş bə Hoc, Kərbəlo.
“Ğiron” dasto, Şəyton dilo,
Qıno səpe qıno əvard!

Harde, hıtiş ronsə qəv oj.
Sıre bəti yol-ruk, divoj.
Ruji doşe bəti zu, doj—
Dənıvarde xırtəku hard.

Harki dumo qəp əjəniş,
Beğafil bə yonqo qıniş.
Oxo dəşiş bə conkəniş,
Tosnişe tı ğeybəti qard.

Ənə təlxbe bədə tını,
Mardə bəpeşt çətin tını
Mərhəlonə ovoştını
Muy sə nozok Sirati pard.

11.12.2009

BO ƏDUQEZƏLİ

Tınım vinde, dili boğçəm, vıl okarde,
Daməm karde, şinə qəp jəy, dil okarde.
Şo karde mı, kırtə bolom yolu karde.

Vey pidəmbe bəti rast bom, hanım beşe,
Dili sədəm şılı ğande, qıl okarde.
Vılı bəşo handə bıl bıl lolı karde.

Eqəte mı bəştə sinə, maçə karde,
Duston şo bin, deşmenon dil hılı karde.
Ğeybətəkə tijdandonon kılı karde.

Çokə rujon bə yod dəşin, çəşon pur bin,
Conım larzəy, bədənım poymolı karde.
Kəş-porım sie, larzə qıron şılı karde.

Voteş: Pi bəş, jıqo çı rə, ha Bayrami?
Votem: Umrım deşti eşqi volo karde,
Xosə dınyo bə çımı sə bəlo karde!

04.2007

BƏŞTI BƏ SƏDO ĞIBON, TOLIŞ

(Bo Ironi tolişə radio həmkoon)

De yadi yad, de dusti dust biş,
Həx votə xəlqi roədə pust biş.
Qa emardiş, qa pebiş, rost biş,
Bə barzə nido ğibon, toliş,
Bəşti bə sədo ğibon, toliş.

Nığıləydə omedə ın hay,
Ehand doydə Qavqamel, Maday.
Tarix botı qətedə halay,
Ofəyə Xıdo ğibon, toliş,
Bəşti bə sədo ğibon, toliş.

Ğeyrətmandə zoon əsire,
Avlodonı şəhid, dəstqire.
Qıybəkule, yətim-yəsire.
Naləjə dodo ğibon, toliş,
Bəşti bə sədo ğibon, toliş.

Bıdə bə deşmeni doj, bəhand,
Okə duston dılı oj, bəhand.

De barzə vanqı ha ruj bəhand.
Az bəti fido, ğıbon, tolış,
Bəştı bə sədo ğıbon, tolış.

Şo bıkə tını bonovoni,
Gədimə, reçinə zıvoni.
Bəştı har kəlimə ın conı
Bayrami bədo ğıbon, tolış,
Bəştı bə sədo ğıbon, tolış.

12.12.2007

İNƏ, BƏ YOD DƏNİŞİŞ

Hardeku, peşomeku
Si bimon, vəsımon kay.
De harki qəpımon jəy,
Harçıku bəhsımon kay,
İnə, bə yod dənıışış?!

Şanqo hanədə qınım,
Rəsiş bə çımı haray.
Ruj obe, ın ko, ə ko--
Dıəromon nezımon kay,
İnə, bə yod dənıışış?!

Se kinəku, se zoəku
Nıbe bəti bıdə hay?
Harki bəştə dəvite,
Nıbəyon hesemon kay,
İnə, bə yod dənişiş?!

Çı rə çe yodo beşe
Dədə əzo, dodo vay?
İştə umri təminə -
Suə rujon sesımon kay,
İnə, bə yod dənişiş!!

02. 11. 2008

BO “KANƏ DUSTİ”

Voten: infarkti tı jə
Peyğombəri sinnədə.
Zəmini ebardə tı
Bı xosə rujonədə.

Pemandəbe bə vını,
Luzı ləpə jəydəbe.
Bolo puri poyeədə
Sığə band rıjəydəbe.

Konco hardı – həş əbiy,
Bevə`də tı əyo biş.
Si nəbiş ki de harde?!
Ojəqəvə dıyo biş!

Dədə eçinə puli
Nəbiri tijə təvə.
Əmo de həmron tikə
Pur əkəyş ıştə ləvə.

Nav imtohoni əvoys,
Lövə əkəyş bə duston:
“Bərkədə bəhandənən,
Lıski azən umutom”!

Çiy dəvarde, rayoni
Mıəllimon rəhbər biş.
Rutbədə yolən bıbuş,
“Həmən cıl, həmən xər biş”.

Voten: Bə tıbə şeədə
Mafə dəşe bə voy-voy.
Də loşxorə cəmdəqi
Mafədən bəmə əz doy?!

01.01.2010.

DILIM TƏKƏY, BOY BEŞİ

(Bo sərboz Abayi)

Vətəni merdə əsqər,
Deşmeni vədə sipər,
Vaxtı sə nibe məqər?
Tosnedə mını ğəhər...
Dılım təkəy, boy beşi,
Ha çıımı dili Həşi!

Bardı-vard be sori nim,
Ozo, dard be sori nim.
Dıləqard be sori nim,
Teləhard be sori nim,
Dılım təkəy, boy beşi,
Ha çıımı dili Həşi!

Vətəni ğarz həmə doy,
Çanə şəhid əmə doy,
Oqardın bə şamə doy!
Xıdo tınış bəmə doy!
Dılım təkəy, boy beşi,
Ha çıımı dili Həşi!

“Yolon” qəv-quş lıştedən,
Du-təlbis nıvıştedən.
Har ruj sərboz kıştedən,
Nənon dılı bııştedən...
Dılım təkəy, boy beşi,
Ha çımı dili Həşi!

Sərboz vındəm, bəmedəm,
Sədo məsdəm, rəmedəm,
Dılo çıçon fəmedəm?!
Sərsəri hol omedəm,
Dılım təkəy, boy beşi,
Ha çımı dili Həşi!

Çəşə arsım ru bedə,
Bəmə çəşım ku bedə,
Dılım lubəlu bedə.
Umrı-conım u bedə.
Dılım təkəy, boy beşi,
Ha çımı dili Həşi!

10. 09. 2010

ÇIL SORİ PEHAND

(Bo Xosxanımı)

Mı vote: osmon, tı vote: rismon.

Mı vote: tovson, tı vote: zımson.

Səmon dəpuşe de bəhsəbəhson,

Sor kəynə dame, nızınəməne.

Bə ico ome nızınəməne.

Mı vote: həlol, tı vote: hərom,

Mı vote: mərol, tı vote: borom!

Mı vote: ji rom, tı vote: pe rom...

Band kom, ham kome, nızınəməne,

Bə ico ome nızınəməne.

Mı vote: Xıdo, tı vote: dodo.

Mı vote: Mədo, tı vote: bədo.

Hay curi ome çəmə vanq, sədo:

Kom ləs, kom ğoyme, nızınəməne,

Bə ico ome nızınəməne.

Mı vote: əğil, tı vote: nəğil,

Mı vote: ağıl, tı vote: çığıl.

Nə az bım bılbıl, nə tı bış sə vıl,
Ki bə ki dame, nızınəməne,
Bə ico ome nızınəməne.

Mı vote: korpə, tı vote: xırpə.
Mı vote: pəpə, tı vote: həpə.
Mı dılə qıppə, tı qullə qəlpə;
Ki sığ, ki bume, nızınəməne,
Bə ico ome nızınəməne.

Kədə çiçimon səhe, səhmone?
Çı ko bino be, çəy və səymone!
Pərt-pələşk məbi, Xıdo rəhmone!
Ğismətmon ime, nızınəməne,
Bə ico ome nızınəməne.

07.09.2012

BO MERZO

Bə nəslı doy bıni jəy təvə, bırnıe,
Xol-xıçon eçine, xeyzoni kırınie.
Umur ben-ben karde, çəy rujon toş-toş,
Sute sə piçədə, qətişə voş-voş!

Hə hırye dustiku, şiş bo ezımı,
Omyədə dəmande hə çı kızıımı.
Nılive umri hə, ha karde “çoş-çoş,”
Xəy mande bo dusti, botıno “hoş-hoş!”

Jen varde, pur karde kə de əğılı,
Jimoni toşnişe, nımande qılı.
Qılə-qılə bə bum dəkande loş-loş,
Dılı poə-tıkə be, cəğə be poş-poş!

Ha jıqo umur şe, tı vız-vız karde,
Pi biş, hiççiy boştə bə dast nıvarde.
Bə çiçiy dast ğande, ruj bıbu xoş-xoş,
Xəlqi harde, botı mande çəy xış-xış!

07.08.2012

BO ALXASƏ BOLİ

Səme ıştı namə, Alxasə boli,
Vəşim bəştı ruşnə, ha xosə boli.

Xəşin bıko tını ofəyə Xıdo,
Bəlonku oqəto, bəti ruşt bıdo.

Zinedəm vey pidə ti çımı xoto,
Kam bəbe bənə ti həmsibət, həmtə.

Qəp jəydəm hakanə, az tiku rozi,
Deştı qədə nəvon de şinə ləfzi.

Votedəm: “Alxasbe çəmə səbıvot!”
Ku bıbu zəmonə, tınış doy bə fot!..

2008

BO İVIJƏLİ

Şestı şəş sin təmome,
Gələm dastədə rome,
Şe`rım botı peyğome,
Nuş bıkə şoyəhardi...

Məktəbi ronı sıvnie,
Hitə dilonı lovnıe.
Noşukuronı bovnıe
Deştə şe`ron hırd-hırdi...

Çoknə oməy dıl bə cuş,
Vəşe təb, nıbe həmuş.

Nıvışte bəşəv- bəruj:
Xəlqi “Ələlə, kirdi”...

Zəmonə, devron betəm,
Nıvotım, çandi edəm?
Voteş ki, “Bəxt nəvedəm”,
Bə osmon penə sirdi...”

Qəte bə dast ovəynə:
“Azim çe devri dəynə.
Im məxloğ tovə kəynə
Bəkəşe “Luzi dardi”...?”

Vey kon bedə kolo jiy,
Də dardonən dılo jiy.
Bə tırki, bə tolışı
Nıvışte bənə merdi...

Xanəli sərəsedə,
Tını çok dərəsedə,
Nıştəş məclisi sədə
Çıskış bənə bə verdi...

(XANƏLİ TOLIŞ)
08.08.2012

BIDƏ BIJİ İŞTI “ŞƏŞON”

Ha şe`ri-sənəti komilə usto,
Dustonı şo kardə, deşmonon rısvo!

Nıtarsış ciqəmand, ğiryətmand beyku-
Tiğon bəştə sinə kəşə band beyku!

Sənəti dıyoədə zıne sonəov,
Bə ğırsə ləpoon harruj varde tov.

De ğələmə tiki qırdə karde durr,
Sənəti dınyoədə biş ozodə- hurr!

Jimoni jəşe tı çı də-bə kuyo,
Bənə moy oqardış bə yolə dıyo!

Nodonon ləşkəri vədə biş ğələ!
Çanədə Lələzoə rost karde, lələ!

İlhomı baxşə doy bəştə xəlqi hey,
Çəy səpe peyğom doy dastihəxi hey.

Bənə Zulfuqari biş eli şair,
Nıvışte dardonku, biş “dəli şair.”

Hələ oğo bəni millət gəflətdəy,
Umur şedə bənə ovi, heyrətdəy.

Ha Xıdo, vey şukur, heste həmdəmon!
Bə ruji dust-həmron kardə do-dəmon!

Bənə tı ustodon milyoni nədqşəy,
Tolışi tarıxdə çı xəlqi baxşəy.

Bıdə bıji ıştı ın qıtə “ŞƏŞON”
Oşand bo “SA” ıştə ozodə kəşon!

(CAMAL LƏLƏZOƏ)

08.08.12

NƏVƏ

(Bo Əlisalehi)

Çəmə kədə yəlo heste,
Sədəş vılə kolo heste,
Tanoş tojə təlo heste,
İ vijəyış bolo heste!

Çoknə ki, çəyku co bedəm,
Be ovim- təşi qətedəm,

Be nunim- vəşi qətedəm,
Az bəyo pəşi qətedəm!

Nəvə çanə şin əbiybən:
Dardı-ğəmi qin əbiybən,
Dınyo vey reçin əbiybən.
Şəkə, anqivin əbiybən!

12.10.2012

ÇİYO-ÇƏYO

İNƏ ZIVONİM

Detı bomı lolo jəşe nənəli,
Çımı qofe lokniyəşe inəli,
Detı zıvon okardəşe kinəli,
Detı şair bə Zulfuqar, Xanəli,
Tofiq İlhom, Əli Nasir, Mehmonım,
Çımı şinə- şəkə inə zıvonım.

Bə ovdonəbeşon peyku qəp jəydən,
İştə gədim, qəncin beyku qop jəydən,
Rəğ-rişəynə yolə doyku lop jəydən,
Dəqijedən bəştə kəybə ləp jəydən,
İddəkon səy sıgoli, sıgqonım,
Çımı şinə- şəkə inə zıvonım.

Farsi tını dıst-dısti ebardedə,
Tırki tını xırvonedə, hardedə.
Urus-ərəb bəti rışxənd kardedə,

Toliş iştən bəştə ləvur vardedə,
Vaqon vədə dəvombəhə təvonım,
Çımı şinə- şəkə inə zivonım.

Heste tını tədris nıkə məllimon,
Tırki-tolişi bivotə “alimon.”
De urusi dəqiş bıka hakimon,
Tını bə məsxərə binə həkimon...
Fəxır məkə: heste jıqo “zoonım”
Çımı şinə- şəkə inə zivonım.

Iştı həxdə du-təlbis nıvıstedən,
Bəyji-bəyji bə ğəb noydən, kıştedən.
Manqurtonən çəvon qəvi liştədən,
Kutə hardən, penə sədə niştədən.
Ğələ vədə sı çərgətə ğıbonım,
Çımı şinə- şəkə inə zivonım.

Tını bəqəmnıkə tul, mərconiş tı,
Sığə bumo bə dimbeşə honiş tı.
Çanə bıbastonən ku əbiniş tı.
Xıdo niğobidə yek zivoniş tı.
Bə Zərdusti tarıfıbdə Zərvonım,
Çımı şinə- şəkə inə zivonım.

Xıdo xandi bıke çəmə məromı:
Ələm bəkam ıstə tolışə nomi,
Rost bəkardem deştı duston hımhımı!
İştı roədə canq bəkam az- Bayramı!
Bıdə ğıbon bışu bəti in conım,
Çımı şınə- şəkə inə zıvonım.

09.09.2006

ƏVE JİQO MƏĞRURİMON
(tolışıku qılayə bıkəyono cəvob)

Kusə dovnə okə, boyli,
Sığı bəyji təykə, boyli,
Şeyton ne, çok diəkə, boyli,
Behiştı ğılmon, hurimon:
Əve jıqo məğrurimon!

Peyımon band, jimon dıyo,
Əvəsore nəv manq iyo.
Həsəd bardə bəmə dınyo!
Dılpurimon, çəşpurimon:
Əve jıqo məğrurimon!

Tarıxımon oյə məydon,
Qavqamel, Gel, Maday, Mığon.
Kaspi, Kadus çəmə məkon,
Çə vaxtonku cəsürimon:
Əve jıqo məğrurimon!

“Avesta”soyb, zərduştimon,
Atropati jə mıştimon,
Çı Boboki rost dastimon!
De deşmeni bəd, kurimon:
Əve jıqo məğrurimon!

Domon heste - sıxtə rişə,
Xıçə- xoliş bəy pepuşə.
Dəşən bə i yəndı kəşə:
Qonələşə amburimon:
Əve jıqo məğrurimon!

Pıəmon heste – zirehə tan,
Cənqəl Mirzə, Mirhəsən xan,
Kəblə Yusif, Həzi Aslan...
De conbozon məşhurimon:
Əve jıqo məğrurimon!

Kam ni bənə Pəriçanqi,
Beşu bə canq de pələnqi;
Bijəni sıǵ bəçəy ənqi.
Deşmeni sə obırımön:
Əve jiqo məğrurimon!

Bənə Kulə kələ kam ni,
Yurdi roədə əv ıstəni
Tijə pojə səy ejəni!
Xəlqi çəşi ço - nurimon!
Əve jiqo məğrurimon!

Kam ni çəmə alim, şair:
Zulfuqar, Xanəli, Cabir,
Novruzəli, Əli Nasir...
Zıvonondə əzbərimön:
Əve jiqo məğrurimon!

Ğo məkə, ni devlätimön,
Hestemone ğıryätimön,
Zıvonimön, millätimön...
Bome ə ruj, bəsiremon:
Əve jiqo məğrurimon!

11. 11. 2006

DEŞMENON VEY BƏN ÇIMI

Deşmenon vey bən çımı,
Əzbıdon pebən çımı.
Dardonım to bən çımı.

Kədə kəyxıvand kudə,
Koədə koyxıvand kudə
Har tonım bubən çımı.

Jəydən, yaron xəvedə,
Dılım, ciqəm təvedə,
Pıxə con u bə çımı.

Dıl şedə, səm həvedə,
Bəxtim bə kul dərvedə.
Umurım sə bə çımı.

Kolom bə həvo sutə,
Beməxə çoxom hitə.
Səm bə huş ebə çımı.

Bə səpo mandə hol ni,
Vironə boğo vıl ni.
Volo bə kə-bə çımı.

Ğəbi qəv obə çımı,
De bumi i bə çımı.
Nişone xəbə çımı !!!

05. 05. 2008

ÇIMI UMRI NIŞONON

İlhom pərim se kərə
Çımı rufi mehmon biə.
Bedəmonə, beçorə
Dəjə dılı dəmon biə.

Sutışe mı iminə -
Məhəbbəti təvənə.
Ə rujoniş dəvonə
Kiy ki famə cıvon biə.

Ğələm mande bə xıyə,
Pehandışe qafiyə.
Bıməs vote: - İn biyə
Çe tilikə zıvon biə?

Tovnişe mı dıminə -
Nifrəti biyə soğnə:

Nohəx mandə bə bınə,
Həx botili ğıbon bıə.

Həxım vote, vətşone,
Koşon bırye, qətşone.
Sıre-sıre vətşone:
– Həxi vırə zındon bıə.

Voşnişe mı seminə -
Ğıryəti vəşə ruşnə.
Dətivə bəmi kəynə,
Sinəm bəyo meydon bıə.

“Sovet” volo be, nişte,
Məzlumon zıvon vaşte.
Mıstəqıl beyo eşte,
Mavji Oxor Zəmon bıə.

İ əsrədə se kərə
Toliş pebə bə burə.
Həx rəsəni bə vırə:
Ənə zəhmət tiron bıə.

Ha jıqo ilhom pəri
Voşnişe mı de zori.

Votəme, ya votəmni?

Xəlqi bəmə şairi
Hejo qonə jimon biə.

Məhəbbəti təvənə,
Nifrəti biyə soğnə,
Ğiryəti vəşə ruşnə,
Çımı umri nişon biə!

10. 10. 2006

JENON HINƏ

Dahiə merdon çiçon kəşə jenonku?!
Çəvon kali ya gotil bən, ya nonku.

Mirzə Fətəli vey yolə talantbə,
Əmmo Tubu soyədilə xıvandbə.

Lev Tolstoy səş peqətə dardiku
Jeni dasto vitə, mardə sardiku.

Napalyon bac əstəni çı ərziku,
Şanqo bə kə nəvoy jeni tarsiku...

De zande ni, de hande ni jenəti,
Dahi perosneye əçəy hınəti!!!

27.09.2012

MIS BIKU, PAŞMƏ BIKU!

Xəlqi harde bə dısi,
Əmə anqıştə lışte.
Harko qınyə bə mısı,
Mor çı morə sənişte.

Aləmədə car bimon,
Voş nıqınyə tar bimon.
İ bə sa be dardımon
Pəydo nıbe do-dəmon...

Rast omədə, mıs kuşe.
Qəm şodədə, mıs kuşe,
Salom doədə, mıs kuşe.
Dim dənoədə, mıs kuşe...

Vəs bıkə, ha mıs bıku,
Məqər insof ni tıku?
Lıskəyən paşmə bıku,
Nam bıku, nəmə bıku...

PƏNO BƏ XİDO

Voten: Filonkəs marde!
Bum bə çımı sə qarde.
Sıftə bovəm nıkarde,
Peşo həftoğim barde:

İkəsən əmardibən,
Əyvonəş dəqardibən.
Kəfəni tankardebən,
Bə Xıdo oəqardebən...

Votem: Pəno bə Xıdo!
Hejo bəmə ruşt bıdo.
Ha jıqo aybon edo,
Ovdonə bəbe Mədo!

20.01.2012

ÇOSƏTRON

1

Kəynə delazuzi kefiş əştədə,
Zuzedə "eşğiku" bə şəv daştədə...
...Kəynə telə rujon bə yod dəşədə,
Dılətonım jıqo nalə kəşədə!

2

“Məx-məx”, “məş-məş”, bilon bə sədon:
De ğayda bəyəndi eşğ – həvəs bədon...
...Şin bivot, ğoç bıkə, mac bıkə mini:
İnsonə ğıryətı tanə bilien ni?!

07.07. 2010

3

Pidə itaəto oqəti xəlqi?
Bəçəy beyni erit hərcə musiqi!
Hırdən bəştə nomə dəşu bə bəlo,
Bə payə nırəsə volokə mazqi.

4

Kutəsə kardeyo xəlqi cıvonon
Bemənə bərnəmon hozıkən bəvon.
Bənə telə zəhri niştedə bə sə,
Volo kardə vot-vij, hırtı-pırt beynon.

5

Pidə elmiş nibu, xəlq bıbu çumo?
Həyo-obru nibu, ov bışu dimo?

Lut bekə bə səhnə televindomo
Merdi qəlon, jenon sinə, və, dumo.

6

Həxi palyo mandim nohəxi vədə,
Vətşone mı peştə, vəyo, xəfədə.
Purbəmə bim sorə yaron xəveədə.
Səm bə əlhədə çu qınye bəvədə.

05. 01. 2013

NƏVƏM FAZİLİ QƏPON

1. İNƏ, RƏBİ.

İnə, rəbi, həşi pemə,
Yolə zanqı sədo omə.
Məktəbi iminə ruje,
Zinə id dəvonə ruje.

Təmombe həni şəş sinim,
Tankardəme tojə olət.
İmruj bə məktəb şəninim,
İnə, çımı kəşi bıqət.

Bə iminə sinif şedəm,
Veyən tike bolo qədəm:
Çok bəhandem- bəniyiştem,
Dərso hejo “əla” bəstem!

2. ĞIBON BƏŞEM

Ğıbon bəşem bəştə nənə,
Har ruj şinə nun bəpate,
Bo Şamili sof qədəynə,
Bomı kukə yol bəqəte.

Bəştə bobo dıl dəşom az,
Bobo çımı rukə Xıdoy.
Har ruj bə məktəb bışom az,
İ əbosi bəmi bədoy!

Nokə bəbem bəştə inə,
Tanə merdon ağış heste.
Məktəb şeyo bo maştənə
Bomino şəy, şəvlo bəste.

09.09. 2006

3. *NIĞO*

Kaqi kijə bekardeşə,
Bə Fazili ləzzət doşe.

İnə yolə kijə səşe,
Bə kijon umjən kardışe.

Fazili vinde ın kijon,
Oşandışe ıştə kəşon:

Vote: Çı rə yol bin jığo?
İnə, Xıdo doəşe niğo?

08. 2006.

VANQBƏVANQ BIDƏMON

(2010-nə sori Tolişə şairon
Nəvuzə idə təbrikon)

Əli Nasir (Lankon):

Sori əvəsor dame,
Ən xosə rujon ome.
İnşəallah, tolişon
Ozodə rujon bome.

A. Bayrami (Masalli):

Deşmen bəmə hut bibu,
Vırəş Bərəhut bibu.
Bilon, şımə nubənə
Pələnqə sor bud bibu.

Nəriman Ağazadə (Lik):

Vey xəş bibu con, boli,
Zıvonı şin – şon, boli.
Tınən sa sor bijiyəş,
Duston şıməy bon, boli.

Akif Soltan (Masalli):

Dusti ruzi zyod bibu,
Yadi daston qud bibu.
Ha boylim, vədə omə
Nəvuzə id bud bibu.

Rza Musayi (Lankon):

Dınyo horə dashore,
ImSOR pələnqon sore.
Pebəbe bəsə poysə,
Tolışi bəxt bəsire.

Vəlişah (Lankon):

Bilə, dılı şod bıbu,
Nəvuzə id bud bıbu!
Tolişon səyvonəti
Omə sorı id bıbu!..

Xanəli Toliş(Masalli):

Rujı çok bıbu, toliş.
Dılı pok bıbu, toliş.
Nuyə kul, Nəvuzə id
Mıborək bıbu, toliş.

Əbdulrza Əhmədov(Masalli):

Nəvuzə id bəqarde,
Əvəsori bəvarde.
In omə pələnqə sor
Tolişi şo bəkarde.

Camal Lələzoə (Masalli):

Toliş, çəş ruşin bıbu,
Zivonı vey şin bıbu.
Omə sor deşmenon ku,
Duston kəhkəşin bıbu.

Ğərəxani Mehman(Ostoro):

Xosə əvəSOR damə,
Pələnqə sor xəş omə!
Sor çı tolışı sore:
Syo çoxo eştə çəmə!

16.03.2010

ƏVƏSOR
(peqordonə)

ƏvəSOR xəş omedə,
Bə rufimon təm doydə.
Porvonedə fik –fami,
Bə xəyoli tım doydə.
Bəş bıbu şeerimon,
Xəş bıbu şairimon,
Bə har vili, har zizə
Qıləy tojə nom doydə.

Pəsəbalon beşedən
Bə havzə bandə dimon.
Zikkəjə ğəcə sədo
Ehand doydə bə hamon.
Pekardedə maştone
Mını çı şinə hano -

Bə çımı qeşə sinə
Petove nızınə famon!

Tankardedə bə tani
İştə havzə şəy vişə.
Nışdə bə çımı sinə
Bənə kijə vənəşə.
Çəməku dərs bıqəti
Bıdə pi bıə təbiət,
Əvən hejo bısıro
Bənə çımı dılquşə.

(SƏMƏD VURĞUN)

(Əsəron, I c. B-1985, s.308)

VƏSİYƏT
(peqordonə)

Mardim, mını dəkandənən peyədə,
Bandi peştəsədə, barzə qıyədə.
Əyo ki, bıvındım çiçişon karde,
Xosə Ukraynədə, peş çımı marde?
Bıməsım şoy-voyə Dnepri qəron,
Çiçiku qəp jəydən divinə ləron?

Bışırtı, bışurni deşmeni xuni,
Bənə bə Vazəru bıbə bə dıyo.
Bebəkam çı yodo bəmə- şivəni,
Qəşt bəkam Vətəni daştı, kəfşəni,
Dıvo-səno bəkam bə yolə Xıdo,
Çımı dılı arzu-niyəti bıdo!

Mınon ki dəkənde, usyon bıkənən,
Bıındən zinciron, osındən halqon,
Bancənən- deşmeni xuni ekənən,
Bə ozod bekənən məhbusə xəlqon.
Mıstəğıl bıbənən, bıjyənən ozod,
Mınıən hakanə dənənən bə yod!

(T, Q, ŞEVÇENKO) (Ukrayna)

05.05.2006

CIRCİRƏNƏ İYƏN MUJNƏ

(peqordonə)

Cırcırənə kefiş soz,
Nəğməş hande tovson-poz.
Zizə livəyon haco,
Bəbin açəy lonəco.

Kefiş bə ərş beşəbe,
Səş yaman dəpuşəbe.
İ kərən xəbə rəsəy,
Zımson omə, kəybəsəy.
Har toni voa eqətə,
Vavazi kəybə qətə.
Benəvo mande vəşi,
Nıznəşe ki, bəy bışı?
Lovəş karde bə Mujnə:
-Hamsəti bə yod dənə,
Baxşkə demı zımhori,
De tosə əvəsori
Bıdə nıvardım, boli,
Mujnə vote:- Dədəli,
Tovsonədə bəy biş tı?
Ko-pişə çiçbe ıştı?
-Boğçə vılon livədə
Handedəbim bəvədə!
- Tovsono handedəbuş?..
Esət raskə, cınbəduş!
(İ. V. KRILOV) (Rusiya)
20.07.2010

MƏRSİYON

HA HUSEYN

Vanqir:

*Botı bəmə məhəbbəte, ha Huseyn!
Matəm qəte ibodəte, ha Huseyn!*

Bəti aşığı bəyon dili nalaş tı,
Novhəxan şairon təbi-valaş tı,
Dınyo şiyon şahı-şəhid, movlaş tı,
In bəməno əzəməte, ha Huseyn!

Həxi roədə şəhodəte Kərbəlo,
Bo dınyo əhli ibrəte Kərbəlo,
Bəmə dilon şəfoəte Kərbəlo,
Ha məğomuş fəziləte, ha Huseyn!

Şinə conisə vey xosiş, əğə, tı,
Tars nızınə mıboriziş, əğə, tı,
Şəhidbeədə beəvəziş, əğə, tı,
İştı har ko şucaəte, ha Huseyn!

Xose bə ki dıço bıbo mısibət,
Xıdo əviş nəpiy–bıko şikoyət,
İqlə botı bəme–heste fəzilət,
Ast ekəyon vırə vəyşte, ha Huseyn!

Botı bəməkəs bəstəne məğfirət,
Şəri nifrət bəkay, bə xəy məhəbbət,
Zulmi kinış bəbe, həxi səvoğət,
Cəddiku im nəsihətə, ha Huseyn!

Əzo qətdən ki, amalı faş bıbu,
Ruşnə dətivi–bə dilon naxş bıbu,
In şe`rən Bayramiku baxş bıbu.
İştı şəni–şərofətə, ha Huseyn.

03. 03. 2006

KİYE BƏNƏ Tİ?

Vanqir:

Ha Huseyn, kiy bənə tı purnur bəbe?

Tox bəbe, tıvox bəbe, çəşpur bəbe?

Şahi-şəhid, fəxri-Rəsul, imomiş,
Şəhid beyo bə Kərbəlo dəşt omiş,

Cəsorəto, şucaəto bə nomiş,
Şəhodəto ki jıqo məşhur bəbe?

Ərəbiş, həmməysə şərofət veye,
Movlayiş, həmməysə kəromət veye,
Dast ojiş, həmməysə səxovət veye,
Kiy bənə tı davoədə cəsür bəbe?

Varde çanə bero bəştə Xıdo ro,
Səğiri sədəğə doy kəybə dıro.
Nıqıno çəş bə çəşi, xar nıbero;
Çıki cismo anədə ğurur bəbe?

Əbaxşiş təhqir əkə uzur piədəy,
De nokon həmrö əbiş bə ro şeədəy.
De ğulon ivrə bə sufrə nişteədəy-
Çı kiyku jıqo həyo- obur bəbe?

Ruzi kırınie şanqone bo yətimon,
Lu be daston, rizə be ıştı amon.
Xəlqi peşt biş, deşmeni nıdoy əmon.
Kiy bənə tı bo xəlqi dəstur bəbe?

Cəddi xoto molı-conı ğıbon şe,
Ğır`oni xoto xeyzonı ğıbon şe,

Bə Xıdo xoto jimonı ğıbon şe,
Kiyku jıqo sıxtə iqtidor bəbe?

Bo dini- islamiro ekarde xun,
Dınyo dimo əbədi mande Ğır`on,
Bənə şiyon, Bayrami bəştı ğıbon,
Xoş bə ruji bəti peştıpur bəbe!..

04. 03. 2006

ZINDƏNİON?

(Həzrəti Zeynəb (ə) zıvono)

Vanqir:

*Ğır`on iyən əhli-beyte, zındəniion?
Peyğombəri əmonəte, zındəniion?*

Əhli-beyti dımjonədə zılmədəy,
Vəyşti dimi əvindini hiç vədə!
Bə qəv əjəni Kovsəri ovədə,
Cəhəndım çəvon ğısməte, zındəniion?

Fik bıkənən, de ki dəşon bə dave?
Huseyn peyğombəri cone, çəy nəvey,
Əvəz bıkə Rəsuli esət əve!
Huseyn fəxri- risoləte, zındəniion?

Cəddi vote: Çəşi ruşnəm Huseyne,
Az çı Huseynim, Huseynən çımıne.
Huseyni deşmen çı Xıdo deşmene,
Kofir otəşdə bəsute, zındəniön?

Şəhodətiş bəçəy cəddi əyonbe,
Kərbəlo daştədə çoknə bıyonbe?
Ummətiro ım qıləy imtixon be!
Ğıyoməti əloməte, zındəniön?

Boştə moli xoto imom kıştone.
Jəyone bə nizə tiki- haştone.
Hafto həzo mələki dıl bıştone!
Ərşi sədə mısibəte, zındəniön?

Tıvox bıbi, Bayrami, ın behəyon
Bero bəyon, imom həxi bəhəyon.
Cəhəndimi kurədə bəbeyn bıyon.
Bəşər bəvon bə lənəte, zındəniön?

05.03. 2006

HA ŞAMIJON, BIZINƏN
(İmom Səccodi (ə) zıvono)

Vanqir:

*Ha Şamijon, bızınən, itrətimon.
Peyğombəri hoştə əmonətimon.*

Bəşmə deşmen nimon, deşmə dustimon,
Xıdo xoto həxi roədə rostimon.
Sadiqimon, əhdədə duristimon,
Ali-Məhəmmədimon, pokzotimon...

Jəydon əməni, təhqirən kardedon,
Lutə dəvə səpe bə Şam vardedon.
Şəhri kəno bə Xərobət bardedon,
Ləzzət doydə bəşmə əziyətimon...

Xıdo Ğır`on votdə: “İnayət bıkən,
Har çiyədə vəynə- risolət bıkən.
Bəçəy əhli- beyti məhəbbət bıkən...”
 (“Şura”, 23)
Əmə həmon əhli- risolətimon...

Ğır`on votdə: “ Bə dast dəşə neməti
Pencədə i vəslə bərəse qəti

Bə Xıdo peyğombəri- bə itrəti...”

(“Ənfal”, 41)

Həmon ğohum-əğrəbəmon, hestimon...

Ğır`on votlandə:“Peyğombərim yek bəpie,

Əçəy xeyzon- əhli-beytiş çok bəpie.

Har curə aybiku diəro- pok bəpie...”

(“Əhzab”, 33)

Həmon məsum pokə əhli-beytimon...

Ali- Əli deşmen Xıdo deşmene,

Bənə Bayrami ve kəson dəmonə,

Di ni hələ, tobə bıkən, əmonə,

Bəndə qınon baxşə bəraətimon!..

06. 03.2006

HUSEYNİM AZ

(peqordonə)

Əhli-Şam, bızın mını,

Huseynim az, Huseynim!

Dinim hoştə de xuni,

Huseynim az, Huseynim!

Əli Əkbərim şəhid,
Əli Əsgərim şəhid,
Yaru- yavərim şəhid,
Huseynim az, Huseynim!

Jimoni ğıbon bıdə,
Xeyzoni ğıbon bıdə.
İştəni ğıbon bıdə,
Huseynim az, Huseynim!

Milkım bə daston mandə,
Ətrım bə buston mandə,
Xətrım bə duston mandə,
Huseynim az, Huseynim!

Əbulfəzlım bekəş be,
Ruqəyyəm əl-ətəş be,
Təşnə ciqərim poş be,
Huseynim az, Huseynim!

Yaru-yavərim ğır be,
Hovəm, kinəm beğorb be.
Xəşmandə zoəm Bimor be,
Huseynim az, Huseynim!

Dini ğeyrətım kəşə,
Səm bə nizə tıkə şə.
Ğəbım bəbe şəşquşə.
Huseynim az, Huseynim!

(TOFIQ İLHAM)

(“Kərbəladan gələn səslər” (B-1998))

ÇƏ KOFİRİ VIRƏDƏ

(peqordonə)

Vanqir:

*Çı qulqul be Şamədə- çə kofiri virədə?
Vironə kınco ali-peyğombəri virədə?*

Qəsri peyo Yəzidi kinon bıhıtə rohət,
Səkinə çı vironə kınco bıkəşi mehnət?
Əv takani zər-zibo, bə sə sənəy sıə çərgət,
Im dimi edo deştə muy- məcəri virədə?

Yəsrib şəhrədə əbi kəynə mısafir Zeynəb,
Bəştə haft qılə boli kardəbe fəxır Zeynəb.
Esət çoknə xunə ars enikə səğır Zeynəb?
Qıləy Bimarış mandə haft nəfəri virədə.

Çı rəvo be əsiron ahu-nalə rost bıkəy?
Tanəjə Şami jenon bı əsiron təmşo biəy?
Dınyo jıqo bebəfoy, Xıdo lənət bıkə bəy,
Al-Sufyani noydə əv Al-Heydəri vırədə.

Qədə kinon dəvitən bə Zeynəbi-binəvo,
Ovşumi qırd bəqəte çoknə astovon-jəqo.
Şam əhli ki əvındi, əvoti Zeynəb hoqo:
Bənə mı hiç kəs nıbu, Xıdo, xari vırədə.

Ğurbəti dardi əsər karde bə dəm bə Leyla,
Doşe vironədə tov ğussəvu-ğəm bə Leyla.
Vote: Əy fələk,əcəb karde sitəm bə Leyla,
Posibon bedə bəmı Şımr Əkbəri vırədə ?

Raci, peştı-pur məbi bə ın bebəfo dınyo,
Boştə tuşə bə dast buə qonə səfə-uqbayo.
De nağdə çəşə arsi qırdə bıkə sərmoyo,
Həşrədə bə ko şedə lə`l- qovhəri vırədə.

(ƏBULHƏSƏN RACI)

(“Dahilərin göz yaşı” (B-1990, s. 37)

SƏKİNƏ ƏRZİ-HOL (peqordonə)

Vanqir:

*Çi dəvəku eqinə ə ciqə xun Səkinə,
Səhroədə mande yali ruhi- rəvan Səkinə.*

Bə Zeynəbi ovardəy:

Məşi, mənə, əmonə, mı betəvoni, əmmə,
Bokinə mande, oqət tı karivoni, əmmə.
Yolə cəfoş doy bəmi ə sarivoni, əmmə,
Bəloku məhaşt bədə səhroədə con Səkinə...

Bə Qasimi ovardəy:

Mardə amkinə gəmo, ha cismo-con, amuəzo,
Ni bə haray oməkəs, ruhi-rəvon, amuəzo.
Mınış piodə noşe- şe ə sarivon, amuəzo,
Dəştədə mande yali- bexanimon Səkinə...

Bə Əbbasi ovardəy:

Mandim dəştədə beğorb, sərdorə mamu, əmon,
Bırəs bə çımı dodı, gəmxorə mamu, əmon.
Bəmi pəno- peşt bibi, kəşporə mamu, əmon,
Gəmi səhroədə mande ə bedəmon Səkinə...

Bə Əli Əkbəri ovardəy:

Iştı hovə dəştədə dəşe bə bəlo, boli,
Kardəkəs ni əloci bəmi-benəvo, boli,
Bibi Zeynəb nırəse, bırəs bə həro, boli,
Çı bələku xəzon be vılə buston Səkinə...

Bəştə piə İmom Huseyni ovardəy:

Mandim, bobo, dəştədə, yoyım ni, yavərim ni,
Əy de Xızri ro bışı, yolım ni, rəhbərim ni.
İmdod rəsəkəsım ni, mardedəm, co çarəm ni,
Mandə biyaru- bikəs, bipasibon Səkinə...

İmom Huseyni bə Zeynəbi ovardəy:

Mandə bə dumo, Zeynəb, kərvon bə Şom rəvone,
Nizə təkədə mandə bırnyə səm bə fəğone.
Həşi qətə Ovşumi çarə bikə, əmone,
Səhroədə mandə coyli ə betəvon Səkinə...

Iştə vanqonədə Səkinə vardə jeni ovardəy:

Əy bələkəş Səkinə, oməy bə həro Zəhro,
Dəştədə pasibone bəşmə benəvo Zəhro,

Əzizə baləş mardə- takanəşe syo Zəhro,
Çəşon okə, edəs bəy, əy binışon Səkinə...
(S. Ə. ŞİRVANİ)

(“Necə qan ağlamasın daş bu gün”, B- 1993)

IMRUJ KƏRBƏLO

(Peqordonə)

Vanqir:

*Imruj Kərbubəlo viron bə viron,
Huseyn bəştə xuni əlvon bə əlvon.*

Məhərrəme, xanım Zeynəbi əzo,
Bə vanqə Huseyni sənqo Kərbəlo.
Deşmeni dastədəy Kərbəlo roon,
Zəvvoron ni həni vanqirə sədo.

Vanq bıkə Şah Nəcəf boy bəştı həro,
Cihod bıkə, okə ro bə Kərbəlo.
Əli Zulfuqar bırəsi bə imdod,
Huseyni ğibonon beşin bə Mino.

Cihodi məydone, millət bımandi,
Ğəflətiku oğo bıbuy, pemandi,

“Allahu Əkbər”i nırə rost bıbu,
Bə cəhəndım şə kofiri səmandi.

Səddış ni Huseyni zəvvori səbri,
Ğır bıkəy şəğoli, kaftori, bəbri,
Ro okəy bə Kərbəlo, Kazimeyni,
Bıqəti bə vanqo şəşquşə ğəbri.

Mısılmən səf bıkəşi- bə əza boy,
Sədokəy Əbbasi bə Tasua boy.
Kinəş xanım Zeynəb ıştən əzodoy,
Vanqkə Zəhro nənə bə Aşura boy.

Leyla bəştə Əli Əkbəri fido,
Oqarde Qasimi vəyə bə əzo.
Mandən çı behiştı bəyku –bə çəşin,
Deştə sutə dilon Nənə de Bobo...

M. ŞƏHRİYAR

(“Necə qan ağlamasın daş bu gün”

B. 1993, s. 126)

SƏRBƏSƏR BƏME

(Peqordonə)

*Bo Huseyni dınyo sərbəsər bəme,
Əliyyu-Fatimə, Peyğombər bəme.*

(Dilriş)

Huseyni novhəş nıvışte Dilrişi,
Mısilmon səhle ki, bəy kafər bəme.

Xuni qətəşbe Şımri ku bə çəşon,
Nıznəşe çəy dastədə xəncər bəme.

Huseyni sə çı Zəhro dastədə be,
Ğiyoməti ğıy kəşe, məhşər bəme.

Hərmələ ki, ox ğande Kərbəloədə,
Deşmeni ciqə sute, ləşqər bəme.

Vındıme Ummi- Leyla vanqonədə
Qətəşbe nə`şi- Əli Əkbər, bəme.

Rubabi damə sinədə şıt eməy,
Dənoşe bə yod Əli Əsgər, bəme.

Kəkulnə Əli Əkbəri həvosə
Vo bəme, sınıbil bəme, ənbər bəme.

Bo Ali-Taha novhə nıvıştime,
Qələm bə nır-nır dəşe, dəftər bəme.

Əli, Şəqqul-Qəmər, mehrob, tılə xun,
Məscidi şivən dənoy, minbər bəme.

Əliku qıləy nişonəy Şəhriyar,
Ğəbisə çoknə Malik- Əştər bəme.

M. ŞƏHRİYAR

(*“Necə qan ağlamasın daş bu gün”,
B-1993*)

ĞƏMKƏŞƏ ZEYNƏB

Vanqir:

*Əy əhli- beyti xeyzoni ğəmkəşə Zeynəb,
Xar bə kinon vədə bə Şam əsir şə Zeynəb.*

Səbri səddi məbır, tovıx bıbi de təhri,
Bənə Zəhro nənə dasto va mədə səbri.
Kon şəhrədə bıbuş, bomem baştı didori,
Bə kərvoni dardı-ğəmi nav beşə Zeynəb...

Emədəs bə pust bə daston, məkə fəğoni,
Az aşığim bəştı sığə ğəmi nışoni,
Çəş pexəvo yadi kədə bə xeyzəroni,
Şami xəlqi bidor əkə, qəp əjə, Zeynəb...

Ruqəyyəm be çı deşmeni dasto dəstıqır,
Nibome bə dınyo ijən çə kinə nəzir!
İştı vanqonədə bə huş şə sovə səfir
Hitdə, məbəm, dast dəməne bə kəşə, Zeynəb...

Səy bıkə ki, əy xəş bıbə bə vironşəro,
Sokit bıkə kəynə oməy bə ahu- nəvo.
Çəy ah bıdəy çı Yəzidi qəsri bə fəno.
Ah bısuti çı deşmeni rəğ-rişə, Zeynəb.

Kamə umro vey səbrış kay bə dardı- bəlon,
Doşe Şami vironədə də həsrəti con.
Sutdə açəy mehnətiku- dıl bedə bıyon.
Çəy sıftənə zəvvor bəbem həmişə, Zeynəb!
Çı Səkinə ğəbi paylo ğəb ejə Zeynəb!

PUNHAN

*(“Əldə qələm qan ağlar”,
“Əhli-beyt”, 2005, s.282)*

POEMON

LƏLƏ DİYƏN

Nupərəsə cıvonbim,
Vey tilikə zıvonbim.
De həmməy cuş əqətim,
Bəsə linqə pəəqətim.
İştənbəsə şairbim,
Pəhandeədə mahirbim.

Çı aspo eqınyəbim,
Bəsə hali qınyəbim.
Hal bə astəm eşəbe,
Huşım sədə beşəbe.
Devenəkə jen-kinon-
Mını bə ğıblə bınon.
Vanqəbəsə bəpeştə,
Huşım omeydə bəştə.

Çə vaxtonə hadisə
Mınış karde danqəsə.
İştən-bəştə bıvotbim,
Mıştı hışkə burutbim,
Sıxan qəvo nəpatim,
Qəvi rəsəy əvotim.
Fiko- ruho ozodbim,
De fələki bə dodbim.

De Lələ bərməlobim,
Çəy əzizə qıləbim.
Bə nəve əbəy mını,
Bomı harçi əstəni.

Səfə jeyo əşimon,
Dom, domjən əkəşimon.
Moy-kulmə əqətimon,
Mol-mələ oəqətimon,
Moy-kijə əhvatimon,
Tum-donə peəvatimon...
Vişə, ya kəfşən bəbi,
Bəşəv toyki, çən bəbi,

Bicor, ya tumcor bəbi,
Əyo bim, konco bəbi...

Əçəy şələkırınbim,
Xol-çipə ekırınbim,
Dəlo-darz bıkırınbim.
Şələ jiə dəkırınbim,
Əçəy pərpərə kəş bim,
Bənə bəy kavyə çəşbim.
Lələ demı fəxr əkəy,
Hejo bəmi çok diəkəy!

Voş-vəşə, vovazə şəv
Zımsoni dirozə şəv,
Ruşnə, çə nıbə şəvon,
Ovşum nıpebə şəvon,
Telekom nıbə vaxton
Zu ədəyn bə Şəvniştə.

Nobəno qəvçərəzon,
Şinə kukə, məzməzon,
Donəbiştə, tum, piştə,

Qılvonə ku bəpeştə
Bə sufrə ləlqıl əvoy,
De sırəhu, de şoy-şoy,
Şəv dəvardi çe nimə.
De tosə həşi pemə
Əvindiş millət nıştə,
Xəbəşon nəbi ıştə.

Şinə sibat, zərfəti,
Çəkçəkə do peəvati.
Pencə-bə dəsiy bə bi,
Mənzili kum rost əbi.

Əğıl, vəyu, jen-kinon
Təmşoəkə hırdənon
Əniştin peştənadə,
Mənzili kışonədə.
Quş ədəyn bə nəğili.
(Bənə Səyyid Kəmolı
Nəğıl bıvot ni əbi,
Əqəm bəbi, du əbi!)

Çəmə syokə pey robe,
Şəvnişti mərənqobe.
İqlə pencə-bəş hestbe.
Syo bixı, kiəvəş hestbe.
Bə rujon əbi təyli,
Bə şəvon kə əqili:
Qırd əbi di cıvonon,
Iyo şəvnişt dəvonon.
Şinə sibatən əkəyn,
Şitə zərfəton əkəyn...

Nəğə peşov əqəti,
Beəşi boni peədəti.
Təğə peəkəyn de hurrəy,
-Diəkə həvo çı curəy?
Əşi bə osmon diəkəy-
Nəğə peyo çiş əkəy.
Cutə Təğə əviti,
Bə kə dəşi- əvoti:
-Pokəy, əmmo qur voydə,
Tat-tati, hur-hur voydə.

Məcizoton əsirin,
Sıpəyku lap ədirin.
Təgə peşo dərəsi,
Əşti- əşi de hırsı
Dəyqış bıkəy oləti,
Qusul əkəy, dənişti.

Ləzzət ədəy hənəkon,
Sırə təmşo, məzhəkon,
“Xan-Vəzir” hənək əkəyn,
Təmşo ədəyn, dıl oəkəyn!

Qırdə əbin çan nəfər,
Pışk əğandin bərobər.
Cəllod, fərroş ki bəbe?
Dızd, zərəkəş ki bəbe?
Xan, vəkil, vəzir kiye?
Zılməkə, dəstqir kiye?

Xan ənişti taxtədə,
Mənzılı penə sədə.
Çıkiy şikat hestebu,

Təklif, sibat hestebu,
Sə əjəni, əvoti...
Bəmə, şivən əqəti
Mənzilo niştəkəson.
Tov varde nəzni inson
Çı nır-nırı, vot-voti...

Xan hıkm ədəy de şərti:
-Əğə bıbu, ya nokə,
Dızd, ya ki co qınokə.
Sənine iştə cəzo!
Haydı, bımandən hozo!
Cəzo ədəyn, pust əkəyn.
Bəmə-şivən rost əkəyn.

İ şəv zəmonə qarde,
Mınışon sədo karde:
-Kame, bə dıl niştəni.
Hənəkbıkə rəstəni.
Veyən çəməsə rukiş.
Fəhmo ijən tı çokiş.

Bınışt, hənək bıkəmon.
Bəştı hınə diəkəmon.

Lələ dimi edyəsım,
(Yəni bıkəm, ya bışım?)
Lələ çəşon dəkırə,
Dimış ruşınbe, sırə.
(Yəni bıınışt, hənəkkə)

Bə toz oməy mərəkə:
Səlovət vıǵandəbe,
Arədə pışk ğandəbe:
Əziz- “Vəzir”, az bim “Xan”.
Con dəşe bə həyəcan
“Dızd” eqınye bə Lələ.
Kek dəşe bə məhəllə:
Çək-çək rostbe bə osmon,
Ru be bəyji astovon.
Cıvonon çoçəşi bin,
Jen-kinon pequşi bin.
Mənzıl dəşe bə pıç-pıç,
Ocomış oməy har kıç:

-Vəzir çe cur reç bəkay?
-Xan bə dızdi çiç bəkay?

Vəkili dəlil varde,
Vəziri təsdığ karde:
-Tikəy siniş dəvardə,
İminə “dızdiş” kardə.
Baləlion harde bıə ni,
İ keçə ordə bıə ni.
Kosib bə nezə di şə,
Kəxərob bə dızdi şə...
Jəlovni baxşe bəbe,
Vəzyəto beşe bəbe...

Cəmat dəşe bə qurrə,
Votışone de hurrə:
-Cəzoş veye xonəxo,
-Həbs bənine qınoko!
-Əmniyə rışvə sedə,
-Xan ıştə pıə baxşedə!

Az votıme: “Ha Vəzir,
Vəziyət qone. Tədbir!”
Əyən vote de nozi:
-Cəmat bımandi rozi,
“Dızdi” bə biton bekə,
Şəğolə zuzə bıkə!

Mərəkə əhli sırəy,
Daskəşon jəy de hurrəy:
-Bənə şəğolə hozi
“Dızd” bitono bızuzi!

Azən rozi bim bimi,
Edəsəym bə pə dimi
Cəllodon əy bardeədə,
Lələ kəşon mur doədə,
Bənem çəşə gınədə
Erəxə bəmı dədə.

Tanə şoki miniş jəy,
Bədənim-tonım larzəy:
Lələ diyənon tat əbin,

Purə məhəbbət əbin.
Esət zonquləş vardə...
Vay, çe gələtim kardə!

Dili səm dəjəy, bəməym,
Dıləlukkəm jəy, bəməym!
- Az həni “Xan” bedənim,
Lələ cəzo doydənim!!!

(“Şəvnşt” № 10, 2006)

VOTƏME, YA VOTƏMNI?

Sıftənə baxşə

Çı milləti ruj siyo,
Çəşə ars tanə dıyo.
Dardış ənə qone ki,
Penıbəqəte kuyo!

Odəmon pust-astə bən,
Həmməy dastə-dastə bən.
Yəndı bə dast dənoydən,
Bə hışkə do penoydən...

Həşi jiyo- vojoro
Boştə ğıçı nuniro
Coniku, səyku bedən,
Kə-bəyku, soyku bedən...

Çı illofon kardedən,
Çı zilləton kəşədən.

Mənot bə dast vardedən,
Əyən çəvonku sedən...

Im ovəpul, ğazəpul,
Əv ruşnəpul, yasəpul.
Im sədəğə, koyənə,
Nəzir, divo, vəyonə...

Piyəçin kəybə qəvo,
Har ruj handedə divo.
“Bıdə” votedə har ton,
Jiyo bum, peyo osmon...

İminə qəp

-Haydi, mənot bıdənən,
Hay dı mənot bıdənən!
-Məhlə ro bəğandemon,
-Boğçə-boğ eğandəmon,
Bə boğçə- boği fəqət
Rəhbər nomi bədomon!

-Boçi, boli, roğandim?
Bəsə roysə bımandim?

Sıǵ-soǵoli oǵandim?
Boǵo- boǵça eǵandim?

Kıve çıvrə boǵ-boǵça?
Ləlqılə boǵ, ku, kırça?
Anə do-çu ki bıryey?
Ki həvate, ki hıryey?
Çıki nəxırı harde?
Bə vironə oqarde!

-Sədo rost məkə, vəse!
Çəmə rəis bəməse.
Oxo iyo çan sore,
Ça bıkə çəy nəxıre!

-Xeyrəmand kiye iyo?
Pojən bıstəno bəyo!
Bəvədə boçi həni,
Xom qətedən əməni?

-Əvən çəş vi kardedə,
Vey çiyon ebardedə.
Rə şedəş, di omedəş?

Koyku icazə sedəş?
İştən boştə çamedəş?
Bə kovrə pidə- şedəş?

-Məqər ımon çokətin?
Lap yolə cinayətin!
Nizom nıbo vırədə,
Xəy əbını arədə!

-Bəstəne ıştı obru,
Hardəyon bəkarde ru!
İştı bırzi bəvijne,
Tını koədə bətojne!

-Az həxim, həx votedəm,
Rəvo ni aybi edəm!

-Hejo beçko damə biş,
Oxo tı mısılmoniş?!
Ro ğande xəyə koye,
Əçəy səvobiş veye!

-Ğırzəvod, ro idarə,
Bələdiyyə, icarə...

Bı kon məsule, lutfən,
Çanə pul-para sedən!

- Bəs kive iştı ğıyrət?
Xəyəmandə inoyət?

-Miyonqəzon har tono
Kisib jəydən boştəno!
Ehson kardey-dast qətey
Çıərbobon sənəte.
Xəlqi mənoti ğəsto
Məsənən əçəy dasto!
Xomi vırədə mənən,
Bə hışkə də dəmənen!
Az həxim, həx votedəm.

-Qəp məjən betəm-betəm,
Nunku, bədə insoniş!
Demaqoqiş, şərvoniş!

Diminə baxşə

Çı milləti piəkəs kam,
Ğayğu bımand, bıməs kam,

Rodarış, oçınış vey,
Dəvuşış, piəçınış vey:
Rəisə piəçınış vey,
Polisə piəçınış vey,
Kassirə piəçınış vey,
Məmurə piəçınış vey...

Çı xəlqi kobikəş kam,
Dardi-səri bıkəş kam,
Manyakış, reketiş vey,
İştəni bəhvatiş vey,
Vətəni bəhvatiş vey...
Rostəvon kam, şatış vey.
Oğuş kam, bihitış vey...

Votdən: ğazış, natış vey,
Ji-peyə sərvətiş vey,
Fəqət tanış, hardış kam,
Ğiryətmandə merdiş kam,
Dastojə comərdiş kam...

Bemerdə jen- kinəş vey,
Çəşə arsə inəş vey,

Dığmon qınyə sinəş vey.
Mələnqu, cinqənəş vey.
Danqış vey, danqənəş vey...

Dımınıə qəp

-Haydi, mənət bıdənən!
Hay dı mənət bıdənən!
Omə mıfəttiş lələ,
Noxsanon qılə-qılə
Bə dim bebəkay-bəbay,
Bənişte bə çəmə vay!

-Mıfəttişi ko bəye,
Noxsanon ləğv kardeye!
Lozim bə vırə şedə,
Bımiro maaş sedə.
Pul ki qırdə kardə be-
Bəyo rışvə hisobe.

- Tı mehmonnəvuzəti
Yodo beməkə qəti:
Ə mıfəttiş mehmane,
Conımon bəy ğıbone.

-Mehmon kədə bənine,
Koədə mehmon çeçune?

-Bəvədə jıqo çidə,
Çəmə rısvo bey pidə?
Mıfəttiş oj bəkarde
Aybon, bə pey bəbarde.

- Çımı hiç noxsonım ni,
Az təmizim, qınom ni.

- İ –dı vıl zizə oko,
Əvəsor əbınixo!

- Az həxim, həx votedəm!

-Ax, tı bevəcə odəm!
Kollektiv bədnom bedə,
Çanə ıştat kam bedə.
Bəbe çan kəsi nun qın,
Bəmandemon bəştı dim.
Tını bəqəten, bəşeş,
Çı kə-bədə bebəşeş!

Seminə baxşə

Çı xəlqi mōminiş kam,
Bə Xıdo imonış kam,
Kofirış, şəytonış vey,
Zincirış, qıyvonış vey.
Xılargə məydonış vey.
Ehaştə qeytonış vey...

Məloş loti Qənbərə,
Çı Şəytoni çənbərə.
Məclisi sədə niştə,
Milləti rufi kıştə!
Votdə: Məcliso, kədə
Əzon mədən bərkədə.
Kofir norohət bəbe.
Kutə baxşəş gət bəbe!..

Seminə qəp:

-Haydi, mənot bıdənən.
Hay dı mənot bıdənən.
Piru-məscid dutedəm,
Həzo rəhmət votedəm...

-Oxo ni məscidbışı.

-Kam bəbe bə sədəşı;
Məscid çiçe? Xıdo kə!

- Nixo ibadət bıkə.

-Kəynə xəlqi dard bedə,
Bə Xıdo kə qırd bedə.

Zındə imon vocibe,
Məscid çəysə əcibe.
Kəynə rujqor çok bedə,
Xıdo kədə yek bedə.
Ziyod bedə bidəton,
Kam bedə ibadəton.

-Məktəb, ya noxəşxonə
Bəduteyon bəs kəynə?
Dıynən conı xəşəti.
Imon nıbu, əbını
Rufi, zehni xəşəti.

-Əvoni uməmute,
Çəmə Hukmət bədute.

-Əv tını səy-po bıkə,
İştəni bərpo bıkə?!

Ərbob tosə rujobə
Ejedə sa mərtəbə.
Boçi fabrik, ya zavod
Nıduti, nıkə obod?

Ko nıbeyku vitedən,
Merdon bedən tarqvətən.
Kamişi pul vığandən,
Əyən bə lotion bıdən?

Bə məlo, bə səyyidi,
Bə piri, bə məscidi,
Bə oçını, rodari,
Bə polisi, sərdori...

Bıdəmon, çiç bıkəmon,
Nıdəmon, çiç bıkəmon?

-Zə, ənədə kaxt məbi,
Bəşt çiyə, rəbi, pebi.
Şərə ıştı har ğədəm...
-Az həxim, həx votedəm!..

Çominə baxşə

Xəlqi xəşəconış kam,
Əsilmand, pəksonış kam,
Cındo, noxəş, qijış vey,
Həromzodə, bicış vey,
Vəşimardə hociş vey.
Təvtəvə qırmociş vey,
Bə Xıdo mihtociş vey...

Tociriş dəğil, noduz,
Joqbızın niştə təmuz
Bəsə xunə rəğisə,
Peşomedə hağisə.

Mıəllimiş dılğardə,
Nodurustə ko kardə:
Hırdənon kəy xo kardə,
Ağli, zehni ku kardə...

Həkimiş pul biredə,
Osyoşən çok horedə.
Bə xuni nun dancedə,
Harruj odəm ancedə...

Vəkiliş puçə donə,
Milləti bə dastdənə...
Bənə bızı beledə,
Məmuron dumbələdə...

Şairiş tarif bivot,
Şeytoni kolo bıboft.
Məmuriş zəmin bəhvət...
Didərqine məxloğat!..

Sazəndəş xaric bijən,
Bə tənə kulə ojən.
Xanəndəşən neçivon,
Qəvi-quşi peçivon!..

Çominə qəp

-Haydi, mənət bıdənən,
Hay dı mənət bıdənən...
Rujə ruşni vojoro
Puliş qin kardə, bəro
Vəyu şivən kardedə,
Qırdo ləmə qardedə...

-Qavar bəy şodəşone,
Ya cifo dızdəşone?

-Dastəy səğırım heste.
Qonə okırım heste.
Xeyzon vəşi bəmarde,
In ədovət ki karde?
Penco mənöt pulım şe,
Kəxərobbim, dılım şe.

-İştə moli çok oqət,
Həmro, həmko dızd məqət!

-Xəlq ın jeni zinedə:
Har vojoro qinedə,
Ğəsto şivən kardedə,
Penco mənöt qırd bedə.

-Mənöt doydəniş, mədə,
Im çı sıxane, dədə?

-Az həxim, həx votedəm!

-Qəp məjən betəm, betəm!
İ mənot doy mardedəş!

-Puli dəy baxş kardedəş!

-Demaqoqiş, şərvoniş!
Arə bijən, şəytoniş!

Pencminə baxşə

Odyəs bəçəy məktəbi,
Mandə bə morə şəyə.
Nişe çı kəxərobi
Nə ğanun, nə maliyə?
Əğlilış, yolış babi,
Nə koye, nəən koyə.

Rəhbəriş ho bıə hulə,
Har qəpiş məzənqulə.
Mıdərrişon həlhələ,
Nə dərs ni, nə məşğələ!
Oməy mıfəttiş lələ,
Bə con dəşe vəlvələ,
Başmarde de hovsələ,

Hırdənon qılə-qılə.
Rışvə bəse bərmolə,
Pul bəbarde de şələ!

Pencminə qəp

-Darzəni bıqət, balə,
Toğ pəvin boştə xalə.

-Vist kopi q bıdə, çəyo.

-Vuy nənə, obur-həyo
Mandəni hiç, əmone,
Qavar oxonzəməne?!

-Boğçədə, xalə, yəvon-
Mudir, ya tərbiyəvon
Əməni bənə neçi
Pekıştedə bo harçi!

İd bıbu, ya noməruj,
Ya bə dınyo oməruj,
Baxşə, soqatış əpi,
Pul, mıkofotış əpi.

Ehanə “kəkə” bədəy,
Soqat nıstənə nədəy.

Məktəbo mıəllimə
De ğaydə diəkəy bəmə:
De şinə-telə qəpi
Çiçişon həni nəpi?!

Ranqəpul, jurnaləpul,
Vıləpul, mənğələpul,
Kitobə-qəzetəpul,
Koğərzə-biletəpul!..

Ki bə dınyo omə, şə?..
Har ido soqat, baxşə
Çı sədə kırıəməne,
Da soron porniəməne!..

-Vist kopiq çiçə, xalə?
Doydəniş bəştə balə?
Dılqi bedəş bimiyo?

- Vuy nənə, obur-həyo
Mandəni hiç, əməne.
Qavar oxonzəməne?!

-Ali məktəbən jəqo,
Çiç şedə, şedə boğo...
Bəpe har imtovoni
De pulə zuy dəvoni.
Kursəko, kontoroli
Nıvıştedən de puli...
Bızın, ya məzın, şərt ni!
Rışvə nıbo, ğıymət ni!

-Vist kopiç çiçe, xalə,
Doydəniş bəştə balə?

-Vindəniş ın koləku
Rışvəş pidə xaləku?

-Boğçədə, məktəbədə
Jıqoş tərbiyə qətə.
Hırdəni kardə adət.

-Təhsil bəyoy, bısoxti
Rışvəxorə cəmiyət???

- Votəme, ya votəmni?
Du bıvot hiç odəm ni!

05.06. 2007

TOLIŞI TƏBİƏT

İminə baxşə

BANDON TARİF

Xosə bandon, xosə bandon!
Sipyəsə, barzəsə bandon!
De ğızılı, platini
Ləjən qınyə kusə bandon!

Qeşə bandon, qeşə bandon!
Kavyə dimə, vişə bandon!
Tijbə çuləş, tijbə xoləş
Bə yadi çəş eşə bandon!

Yolə bandon, yolə bandon!
Vıl boğçə, ləl-qılə bandon!
Yad-biqonə dığmoniku
Dıldəjə bə telə bandon!

Barzə bandon, barzə bandon!
Bo ıstəni zizə bandon!
Bo deşmeni sinə sipər,
Bənə neçi zuzə bandon!

Ğətı bandon, ğətı bandon!
Rujım nıbe betı bandon!
Deşmen çəmə səhəteədə
Dəvitəmon bətı, bandon!

Rəşə bandon, rəşə bandon!
Peştəsəri peşə bandon!
Çı Qafqazi rukə bıvə,
Burovari kəşə bandon!

Xəşə bandon, xəşə bandon!
Ha çəmə Tolişə bandon!
Har vıjədə honi çəşmə,
Rijəş kijə çəşə bandon!

Həzi bandon, Həzi bandon!
İstəku vey rozi bandon!
Cənqəl Mirzə, Mirhəsəni,
Çı Boboki Bəzzi bandon!

Bandi cəvob:

Mını anə tarif məkə,
Besoyb beyku dılım təkə!

Bə coni dard dəçinyə bə,
Kavyə təlom oçinyə bə!

Bıryə donım eçinyə bə,
Mərdə zonım səçinyə bə!

Jimon bevəc, rujqor telə,
Har kəs bə i tərəf tılə!

Avlodonım pərən-pərən,
Bə dınyo har tərəf pərən.

Didərqinin vəyu- kinon,
Yali mandən dədon-nənon.

Ko ni, boştə ğıçı nuni
Bə otəş jeydən ıstəni.

Biqonə bə cırı ğıymət,
Hiredə-səydə vətəni.

Kıl-kımiton, barzə doon
Tarıxinə viron, soon

Volo kardədən, sutedən,
Villaxonə, ləm dutedən...

Har honi sədə harınon
Hardı-həşədən biqanon.

Çımı zoon ruj hədəre,
Bə dınyo dim dərbədəre.

Deşmen hejo ıştə koədəy,
İştı kumə, çımı kədəy!

Ğoym ritedən ro-rəvizon,
Edoydən tarıxə rizon!

Vırə mənzılı, di nomon
Dəqış bedə bə co zıvon.

Tolışə qəp jəy əz bedə,
De co nomi əvəz bedə.

Toliş, Burovar, Peştəsər...
Mavji məsəş nibən bəşər.

Nibən Tolişə Xanəti,
Niyo kardən ın devləti!

Zındənin, həmuş əbını,
Avə bo bə Həşi dimi!

Siyo avəku bebəşe,
Sənibəton əv bəvəşe!..

Diminə baxşə

VIŞON TARİF

Şonə vişon, şonə vişon!
Tolişə Hırkonə vişon!
Xıdo sofə ofəyəco,
Behiştə məkonə vişon!

Bəzə vişon, bəzə vişon!
Zımson-tovson havzə vişon!
Pındətiku zızə vişon!
Tındətiku larzə vişon!

Kijə vişon, kijə vişon!
Syo çəş-bəvə-mijə vişon!
Kəşədə dəmon beməyon,
(kəşə+də- qoltuqda)
Dı həzo cur bejə vişon!
(bejə- bitki örtüyü)

Xosə vişon, xosə vişon!
Qafqazi bejə sə vişon.
(bejə- flora)
Çan həzo do, kul-kımoti
Məkon qətə vəsə vişon.
(vəsə- 1.giriş, 2.başlangıç)

Qeşə vişon, qeşə vişon!
Ləjən beyku peşə vişon!
De Asiya, Himalayi
Floron bəhs beşə vişon!

Randə vişon, randə vişon!
Bə tarix rəğ ğandə vişon!
Bə biə devri məruz nıbə
Bənə muzey mandə vişon!

Mədo vişon, Mədo vişon!
Sipdo, amburə do vişon!
Lələkə do, avşumə do,
Vizə, şimşorə do vişon!

Yolə vişon, yolə vişon!
Serə- siyoqılə vişon!
Inci, xırni, sim ambu, sef,
Əyu, əno, hulə vişon!

Penə vişon, penə vişon!
Həmoynə, bandinə vişon!
Rəzo, bələl, nil, şabalut,
Ğızılədo, vənə vişon!

Canqə vişon, canqə vişon!
Tındə, pındə, tanqə vişon!
Şiri, xuqi, hırsi məskon,
Bəbirə, pələnqə vişon!..

Vişə cəvob:

Anə tarif mədə bəmi,
Besoybəti sutəşe mı.

Vey çiyon bən ğənim bəmi,
Vey kəson bən deşmen demı.

Jiydənim az deştə nomi,
Vindənim az ə cımcımı.

Bıryəşone, bardəşone,
Bəmi zulum kardəşone.

Kıve qeşə yolə doon,
Simə amdu, hulə doon?

Keşı nomə nilə doon,
Həzo sornə bəllə doon?

Ğaz nıbero bırnışone,
Bo sutero krnişone.

Hayco bıne bə çeş çidə,
Mandəni do-çu vişədə.

Bınə bino şiv bəşədə,
Əyən mol-mələ koşədə!

Həni təylə nomım mandə,
Bəyən deşmen şandə ğandə.

Bandə sədəy hay doy qıləy,
Joqbızın səydi pəpuləy.

Puç bə vişə, yurdomardə,
Mavji myono kıtı mardə.

Dard dardisə dard vardedə,
Çın tərəfo məhv kardedə:

Məlı-məvuş livon hardə,
Vişə bə kıl və oqardə.

Çə tərəfo mebel sexon
Qordonedən tijə çəxon.

Hıl-hıl bedə dili səmon,
Do birindən zımson-tovson:

Boğonədə, ğəbsonədə,
Kujəsəon, kəy sonədə.

Kanə doon bırıdnən hey,
Mebel sexon kırıdnən hey...

Çinar, bələl, vən, ambur, viz,
Oqardə bə ustul, bə miz.

De əcnəbi şərik bəyon,
In manqurton, ın behəyon

Deştə puli tayə nodən,
Təbiəti oroxnedən!

Iştə yurdi ku kardedən,
Milləti kə xo kardedən!

Afrikao doşon vardə,
Boştə həmrö toşon vardə.

Iştənışon bə xok kardə,
Bo biqonəşon çok kardə.

Dilon bə dastışon qətə,
Boştəno peştışon qətə!

Tike bə nav, hafto soro
Bə Soveti xoş omero

Tijəlivə: kukno, şamon
Perostneyo dastko bimon.

Esət pələlivə doon-
Kaktus, palma kaştədəmon.

Bə əcnəbi xoş omero
Bənə məle vaştədəmon.

Iştə vəyştə təbiəti
Bo luziro kıştədəmon.

Yurdi əhvatə məmuri
Qəvi, dumi lıştədəmon!

“Panə livə soğnə doydə”
Barzə doon sutedəmon.

Bə sard-qami dəvom nəhə
Kul-kımoton kaştədəmon.

Subtropik sərf kardəni,
Dıl bə xəlqi ovardəni.

Bə əcnəbi, bə moltəni
Bə tropiki oşedəmon.

Çımı nıbə səy nıştəni,
Ha bəvon əks beşedəmon.

Məqər millət dərəsdəni,
De ro bə kovrə şedəmon?

Ki bə xəlqi ozo bədoy,
Xıdo əçəy cəzo bədoy!

Seminə semonə

RUON TARİF

Kanə ruon, kanə ruon!
Avə voşi dovnə ruon!
Ovə bandon, çəy səvonon,
Tukə məzon nənə ruon! (məzə+on)

Səfo ruon, səfo ruon!
Bə xəlqi babəfo ruon!
Ovə bemon bini ruyən, (bemon-bitki)
Bırzə məzə şifo ruon!

Yolə ruon, qədə ruon!
Çı yəndi səmandə ruon!
Bə sitrusə, tərəvəzə
Beməyon con bədə ruon!

Vazə ruon, vazə ruon!
Har tərəfi havzə ruon!
Penə məcro bandə səon,
Jinə səon məzə ruon!

Qeşə ruon, tanqə ruon!
De fələki canqə ruon!
De bandı-ku əlyək bıkə,
De diyo ələnqə ruon!

Ğoymə ruon, hostə ruon!
Dəmə həmro, dustə ruon!
Bando bənə mori peştə,
Hamo bənə rastə ruon!

Kulə ruon, moyə ruon!
Çı ton- çə ton çayə ruon!

Şartukəhi, qandıməhi,
Aləfəco tayə ruon!

Ğandə ruon, bandə ruon!
Qa lanq şə, qa tındə ruon!
Detı kuşış kardə tolış-
Xıdo xosə bəndə, ruon!

Məşə ruon, rəşə ruon!
Zəmini rəğ-rişə ruon!
Boğvonəti, moyvonəti
Bəştə bikə pişə, ruon!

Məstə ruon, bəstə ruon!
Qa şatə, qa rostə ruon!
Har vijədə çəşmə okə,
Honiku ovbistə ruon!

Vişə ruon, bəşə ruon!
Bando bə dıyo şə ruon!
Ha voş voədə bə cuş omə,
İştənədə beşə ruon!

Ruon cəvob:

Tarif məkə vey əməni,
Bəndi-bərəmon mandəni!
De zibili ləjənimon,
Ovə vırəmon mandəni !

Çı zəmini tabış heste,
Yod nırəsi, zobış heste.
Xəlqi anə hardı-həş ni,
Anə şodə ğabiş heste.

Çı ton- çə ton dərijnə bəm,
Peyku bə ji eriznə bəm.

Kisə-kisə salafonə-
Sintetikə ğabi purim.
Karton, koğərz, şişə, kanə,
Şodə ləkə ğabi purim.

Çəş bınovnoş bə har vıjə,
Bə ru dilə, kanal, kujə;

Bəvindeş har tonə zibil,
Roy sədə, roy kəno zibil.

Hakanə bəy tınbi jedəm,
Dəşedəm bə ğeyz, peşedəm:

Dənə kardəm in zibilon,
Jəydəm bə kəno xəşəlön;

Selon səvonon pur bedən,
Kəfşəni səpe hur bedən.

Aləfəco zol-zol bedə,
Mol-mələ yem poymol bedə.

-Bəs boçi əy dəkandənin?
De otəşi dərandənin?

-Bəsə omə çiy ni jələv,
De dəkande, de sute əv.

Əy bəsə dəşəkəs kive?
Milləti səviyəş əve!

Hindi-Çini kali tayfon
Nişone ğəbıston, ğəbon.

Zəmini pok, həyf zinedən,
İştə mardon sutvonedən.

Bəs çəmə xəlq boçi hitə?
Bə şər-şəytoni dəvitə?

Boçi nıbo ın xəlq oğo?
Xosə umri doydə bə vo!
Bə cəhəndım oqordındə,
In behiştə yurdi jıqo?

Roste, i-dı bənd dutedən,
Odəmon moy oqətedən.

Kəynə ovəyz bərk omedə,
Həmə bəndon volo bedə.

Kəynə tovoston omedə,
Ovi kuti davo bedə...

Vırə-vırə baxş bedəmon,
Vijə-vijə paxş bedəmon.

Əve şartuk, tərəvəz ne,
In ton- ə ton təyləsone.

Nə kaştəmon, nə hoştəmon,
Həmmə aləfco, kəfşəne.

Aləfiən sutdə həşi,
Bə əvəsor çətin beşi,

Dı aləfi, dı zımhori,
Bəpe aləf- yem bıhırı.

Əvən bə otəşi ğeymət,
Xıdəvənda, ıştən oqət!

Ənə veye ruon dardon,
Peqəte əzini bandon.

Besoybəti yolə darde,
Dılımon bə xun oqarde...

Xudəvənda, rəhım bıkə,
Çı Tolişi ruşnə pekə!..
(HESTİŞE DUMO)

LƏLƏ BAXŞE

1.

Şesminə sor kəynəbe,
Lələ bə lef qınyəbe.

Devri doktor-həkimon
Bəyşon nıkarde dəmon.

Bə kulış qəte boli,
Novnişə bə məholi.

Qa peştışon bə tok doy,
Qa linqışon bə ov noy...

Idmon bıqə! Kardışe.
Dəmon bəhə! Hardışe.

Kurort bışi! Şe, ome.
Rujbəruj lodbe, dame.

Qınye bənə bıryə do,
Umi mande bə Xıdo!

Qıy bənə zardə çulə,
Çəşon şin bə kandulə.

Barzə bolo, qeş kulunc,
Dəvitəy bə yonqo kinc.

Dıjdə bədənış obe,
Pustış pecucəy, ho be.

Hiç holış nıbe durust,
Mande qıləy astə-pust.

Dıjdə çəşonış qırdbe,
Dimə kukonış zardbe.

Bığ-rişonış sipibe,
Cıvonə conış pi be.

Sırə diyənış pındbe.
Şinə qəponış kındbe.

2.

Əbəmi, dil əsuti,
Nənə bəmə əvoti:

-Doxtoron ğarzo beşin,
Sesteron ğarzo beşin.

“Səydəğə” zu nırəse,
Məlo dıvo ğıvvə şe.

Esət xıdmət çəməne.
Vındəş, duste, deşməne.

Xəşəconi, xandiro,
Təsəlli, dılvandiro,

Dimi-dido omedən,
Qırdo lələ çamedən...

Harki bəy xıdmət bəkay,
Xıdo bəy rəhmət bəkay.

Lələ qıləy dəvinəy,
Səvob kardero vonəy.

Kiy lələ xıdmətədəy-
Soğatış cənnətədəy!

3.

Dodo-inə qon-qoni
Əbəmi, dil ətokni.

-Şinə devron bəqarde,
Şimə lələ bəmarde,

Bəşmə səğır bəvoten.
Harçi vonə bəqəten,

Bəsten, bədon, bəhvaten,
De ğirmoci bəvəten.

Merdon qırdo şimə mo-
Şu mardə jeni dumo

Ebəqınyen bənə qo:
Xar bəbe şimə dodo.

Həzo şayə, hədəyon,
Bəşmə hiylə bıdəyon

Xeyzoni peşmon bəkan,
Ğohomon deşmon bəkan.

Har dardi heste dəmon,
Bə harçi tov bəvamon.

İqlə bə eli tanə,
Tov vardey vey yamane!
Lələ con xəşe çanə,
Xıdmətkən bəy, əmone!

4.

Bibim təb`ən şair be.
Votemoniş şeer be.

Əkəy xitob de şe`ri.
Ədəy cəvob de şe`ri.

Vitemoniş bənə vo,
Nəmandi bə i həvo.

Livemoniş: leğ-pizə
Çoko ovi dimisə.

Sinədəftər, bəhandbe.
Votəməs, ağılmandbe.

Çəş-bəv bənə şivəbe.
Seqlə boli hovəbe.

Əvomə cəmat fəqət
Nəkəy bə bibi dığət.

Suluk nəkəy dəy gəti,
Bəy “vobəsə” əvoti...

Əvən sənəy sə pəlu,
Əvoy çı lələ palyu.

Səlom ədəy de xosi.
Bəştə boli odyəsi.

Şivən əkəy, əbəmi,
Mıncır əkəy odəmi.

Qa kırdi, qa vərsəği
Əvoti de dard-doği:

-Səlomməleyk, bolime,
Məhəmmədım, Əlime!..

Məmərd, tov əvənim az,
İqlə hovəm, coylime...

-Haye, huye diyədə,
Xavzə rəsə hiyədə.
Çı yolə sehır heste,
Hovə-bivə piyədə.

-Ovşum bə Həşi çəpe.
Zəmin osmoni səpe.
Şinə Xıdo, quş bıdə,
Hovə-bivə bə qəpe...

Dəşi bə kə de tovi-
Bənə otəşi bibi.
Oəkuşi bənə ovi
Əparzi, əşi bibi.

Nənə bəy tov əqəti,
De riki bəy əvoti:

-Kinə, ijən oməyş tı?
İnsəf, mırvət ni ıştı?

Bınışt ıştə kə-bədə,
Bahaşt in merd con bıdə.

Səkə “səlomməleyk”on,
Çəmə dili mətokon!..

5.

Rukə mamu rıkinbe,
Bənə mori tıkinbe.

Həyvon, ya inson bəbi,
Ətinbini de tımbi.

Ya peştə tiə arışdı,
Nimcon əkəy, əkışdı.

Ya dast-lınqi arışdı,
Xəlqi yurdi oəkuşdı.

Hətta jeni, hırdəni
Əkuy, əstəni conı.

Lodbe, qədə bolobe,
Şımşı bə dast, bəlobe.

Xosyətədə bədxube,
Bədbəkəsi kə xo be.

Am dənəy, band ərijni,
Ta Xıdo kəy ətojni.

So-bəş ço tonno ro be,
Hamsyətiku diərobe.

Məxloği vəy peəbiri,
Dımjon ədəy, eəğiri.

Məzonədə lovonbe,
Kəfşənədə qovonbe.

Qa aspo be, qa piodə,
Qa ji vo be, qa peədə.

Nomış bəqəti kəsi,
Xəlq əçəyku ətarsi.

Dastəy xeyzonış hestbe,
Kəl-kələ zonış hestbe.

Da kinəş hestbe kədə,
Vəyəvandbe so-bədə.

Bə şəvon şəvnişt əkəy.
Mamjen bıştə, rışt əkəy.

Əqılvoni ku, noxot,
Ta maştə bəhand, bivot.

Kədə məclis davardi,
Kə bə bızanq oəqardi.

“Koroğli”, “Qaçaq Nəbi”,
Çan nəğil handə əbi.

Ən çokə bəhand az bim,
Handeədə zumand az bim.

Soz be çımı dəy arə,
Əşim bəşi bə kovrə.

Çımı xotoş vey əpi,
Değaydə dılxoş əbi.

***

Bə ruj kə-rosi əşi,
Bə şəv hovos əkəşi.

Lələ qırdo əqardi,
Bə boə xıdmət əkardi.

Bə vanqonə ədqəti,
Bə tarəkə əbardi.

De keçə xorok ədəy,
Lələ de zuy əhardi.

Lələ dimi ətoşi,
Əy bə zinət əvardi.

Əhvol bəd əbi qədəy,
Bə boə dılvandi ədəy.

Əhvol xoş əbi tikəy,
De Lələ zərfət əkəy.

Bəştə boli oəvardi,
Mışt-mıştı ars eəkardi.

-Hələlkə, şinə boli,
Vey doəme bəşti dili.

Lələ dəy lo əqəti,
-Hələl kardəm,-əvoti,-

Çı dınyo şedəm həni,
Nıǵo bıdəyş xeyzoni.

Mamu bə barzə vanqi,
Əbəmi bənə danqi.

Xeyzonən dəy əbəmi,
Dard doǵ əkəy odəmi.

6.

Qılə-qılə hay oməyn,
Çı Lələ tonə bəməyn.

Beşonbe çı ğələti,
Səşone hələləti.

Mandim qıləy az- beçiz,
Çı Lələ vədə ociz...

İ-dı sor bəbe Lələ,
Demı xoş rəftordəni,

Mını damə kardəni!
Bəkişte in dard mını!

“İştə in syo dimə zoə!
Bevandə, nədimə zoə!”

Votdə: “Zındənim boçi,
Əv bə çımı çəş niçi.”

Esət kədə dı boəmon,
Məktəbo handedəmon.

Pı-moə əvəzi həmon
Kəlxozi ko şedəmon.

Həyvon oqətedəmon,
Yolə so kaştedəmon.

Ezım, aləf vardəmon,
Həzo koon kardəmon.

Koon rosne bedəni.
Arə, nəfəs bıdə ni:

Koədə birğədir votdə,
Dərsi vaxti oqətdə.

Məktəbədə miəllim
Kudə, de vezi vətdə.

Ko vaddəm, məktəb şedəm,
Lələ çımı səhətdə.

(Marağım veybe çımı
Bə dərsi həqiqətdə.)

Ha jıqo arəş qınyə,
Lələ demı dəqınyə.

Manqon-soron davarde,
Damə-diniş nıkarde.

***

Əmmo peşədə mını,
Hejo xəbə əstəni

Çımısə rukə boəku.
-Kəynə bəşe bə Boku?

Dərsədə çökney, çöke?

De hande bə əlyəke,

Be pul, be peşt çi bəkay?

Bo-bojen bəy diə bəkay?

Şəhro konco bəmande?

Penc sor bəznebu hande?

Çəy tankardəy ki bədo?

Kirə, hardəy ki bədo?

De har jıqo sıvolon

Parsi çımı əhvolon.

7.

Nənə bəmi əvoti:

Boy məkə kıvoləti.

Çanə səğə, rə bıstən

Lələku həloləti.

-Qınokor qətdon mini?

Oxo çımı qınom ni!

Çiç kardəme bə Lələ?
Bukəş qətə de balə.

-Im Lələ bəti cəzoy.
Dast-lınqon maçəkə boy.

-Bəçəy dim mandəm qavər?
Noduzə bəndəm qavər?

Xəcilm kardəbu əv?
Elo risvo bəbu əv?

İnə dumo oməmbu?
Beovand, betəmimbu?

-Beşo çı çoğoli çəş,
Çəy çəşədə eqınyəş!

-Kəo, tuko ko kardəm,
Çəyo bə dərs oqardəm,

Çoştə bə məktəb şədəm.
De zu bə dərs rəsedəm.

Bırğadır mandə həkəm,
Maştə ta şəv ko bıkəm.

Lələ kardedə tələb,
Nışum bə dərs, bə məktəb.

Oxo hestime şərtən:
“Az dərsi va nibədom!”

-Bırğadır, Lələ i bən,
Detı dəqınyən, dəbən:

Quya bə pıə zid şedəş!
Bəştə pə dim mandədəş!”

-Esət tı bıvot, nənə,
Bəsutem tosə kəynə?

Mı bə Lələ çiç kardə?
Qəhrı-ğəzəbım vardə?!

-Vay, balə, jəqo məvot.
İmoni mədə bə bod.

Yavə qəvon bəməsən,
İqlə bədon, sa bəsen.

Bə Lələ du bərosnen,
Ğəhərədə bətosnen.

Bətəve, nifin bəkay.
Bəddilon ovin bəkay.

İmşanqo əy ram bəkam,
Lələ dili nam bəkam.

Odəmon qırdə beədə,
Bə zono boyş çəy vədə.

8.

Lələ yonqo peədəbe,
Mənzil təmom pur bəbe.

Ji bəyku dəşim bə kə,
Lələ dəşe bə nikkə.

Dimiş qordine bə çəp,
Joqbızın ğandışe həb.

Dim-çəş-bəvi natə noy,
De dastiş işarə doy:

-In odəm beşu çiyö.

Zilmotbe bomı dınyo.
Çəşon ku bin, quş eşe.
Con bə ocımış dəşe.

Çımı kəş qətişone,
Çəy tonö bardışone.

Mandim bə zono-bə dast,
Çəşono ru be xun-ast.

Nənə çiç karde eğror,
Azən kardıme tikror;

-Lələ, nəcis hardəme,
Yolə ğələt kardəme...

***

Mənzıl dəşe bə nırrə,
Rostbe vırəbəvırə:

-Əğə, bıbaş ıştə zoə,
In şeer nıvıştə zoə..

Dərsədə zumandə zoə,
De ço-penci handə zoə.

Zirək, ağılmandə zoə,
Bə yoli pemandə zoə...

-Əv bəmi penımande.
Nimə roədə bəmande!

-Bəhande, mıəllim bəbe,
Nominə həkim bəbe...

-Kaş dimiş edoə bəbi,
De dəftəri, kitobi.

-Nimə rujon koş kardə,
Çəyo bə dərs oqardə.

-Çımı vırədə bə ko
Şedəni, vonə vardə.

-Birğədir du votedə,
Çı pıə-zoə arə jedə!

-Ne, arədə qin bedə,
Votdəni, kovrə şedə.

-Əv bə beçko şedəni,
Avarə nəvedəni.

Bə ruj kulə bınədə,
Bə şəv lampə ruşnədə,

Handedə, nıvıştədə.
İmtovon hozı bedə.

Hande kəynəku gət bə?
Ğədəğən, qəbohət bə?..

Mamu, yolnənə, dodo
Ğəssəmşon doy bə Xıdo.

Lələ bıbxşiy mini,
Lovə nimande həni...

***

Mil bə astə dəmande,
Lələ bəy penımande.

Rukə mamu naləş jəy:
-Bəçmı xoto bıbxş əy.

Yolə nənə qətişə
İştə sinon, votişə:

-Nıbaşşoş, ıştə şiti,
Hələl əkənim ğəti.

Bibi vote: -Ha bıvə,
Bıbaşş bə iqlə hovə.

Təmom key be bədənım,
Bə çu oqarde tənım.

Daston, zonon zəmində,
Qıyım şatbe amondə.

Dıl jəydəbe de tovi.
İmkon nıbe bılıvi:

-Lələ, nəcis hardəme,
Yolə ğələt kardəme...

***

Nənə pekuşə bəmi:
-Bıdə cimi, hərdəmi.

Bıfırs bə nav, ğoç bıkə,
Lələ lınqon maç bıkə.

De zu bəştə cım dome,
Çəyu-məyu kardıme.

Sə-quş dəşe bə avə,
Sə sı be bənə tovə.

Avavu çəke, hu be,
Çəşə ast peşe, ru be.

Bənə şırnə nırəm jəy, (şırnə-şələlə)
Sinəpuri nərəm jəy.

Ast ru be rizə-rizə,
Mahol oməy bə larzə...

***

Çı Lələ lınqon, dason,
Maçəm karde hərosən.

Mənzilo hay-hay rostbe,
Odəmon haray rostbe.

Nalə, şivən, lovə, vay..
Lələ dast noy çımı səy:

-Bışı, baxşedəm tını,
Bəti zəvol ni həni.

Tınım bə tilsim jəbe.
Hiç rohət nəbiş bəpe.

Dəşiy bə con telə vo,
Pəydo nəbiy do-dəvo.

Əvindiş vey qulqulon,
Əkəşiş ozo-bəlon...

***

Şoyşoyku be, ya çiyku,
Mandim bəştə səy ku-ku...

Maçəm karde çəy dast-kəş,
Ojə sinə, dimı-çəş.

Dastım dənoy bə çəy qi,
Bəməym bənə diltanqi.

Kədə bəyonən bəməyn,
Dilon bə vırə oməyn.

2006-2013

DƏBASTONƏ

Im behəyon, xun bəhəyon 3

Milləti sə ğale, ğale 3

Azim çı dınyo potşo 6

Fərgiş çiçe? 8

Veymon votə 10

Şairişbu 12

Dılpurim az 14

In zəmonə həxbəhəy 15

Həx bənə bə nəştə bəbe 17

Bo hiçki xəy vardəni 19

Ğeyzi tov doə bəmı 21

Bəvindəş 23

Bəmande 25

Türk bedəmon	27
Həmə Məsrur bedəmon	29
“Səvoddimon”	31
Vey əcəb!	32
Boyəndı handedəmon	34
Ni insonon həxı-huğuğ	36
Con doydəmon	37
Az, tı, əv!	39
Mardeku tarsedəş tı?!	40
Çəmə duyə məmləkəto	43
Tınış, azim?!	44
Hovəzo	45
Həromzodə	46
Millət çoknə koç-koç bedə	48
Təhsili-elm (M.Ə.Sabir)	49
Arifon marş (M.Ə.Sabir)	52
Çe curə dust..(R.Təkani)	53

Yadi çəşi doğ bınon 60

Bo Xanəli 60

Bo Əşrəfi 61

Bo Əli Əkrəmi 63

Bo Rəhmoni 65

Bo Rəşadi 66

Bo Mini 68

Jəqoy, jəqo ni? 69

Mıborəke ıştı vəyə 70

Mıborəke 72

Bo Əli Nasiri 74

Bəştı ğıbon 75

Bo Şəfəqi 76

Bo Əduqezəli 78

Bəştı sədo ğıbon 79

İnə, bə yod dənışış 80

Bo “kanə dustı” 81

Dılım təkəy, boy beşi	83
Çıl sori pehand	85
Bo Merzo	86
Bo Alxasə boli	87
Bo İviyəli (X.Toliş)	88
Bıdə biji ıştı “Şəşon”	90
Nəvə	91
Çiyə-çəyo	93
İnə zıvonım	93
Əve jıqo məğrurimon	95
Deşmenon vey bən çımı	98
Çımı umri nişonon	99
Jenon hınə	101
Mıs bıku, paşmə bıku	102
Pəno bə Xıdo	103
Çosətron	103

Nəvəm Fazili qəpon	105
1. İna, rəbi	105
2. Ğıbon bəşem	106
3. Nıĝo	107
Vanqbəvanq bıdəmon	107
Əvəsor (S. Vurğun)	110
Vəsiyət (T. Şevçenko)	111
Cırcırınə iyən mujnə	112
<i>Mərsiyon</i>	<i>114</i>
Ha Huseyn	114
Kiye bənə tı?	115
Zındəniön?	117
Ha Şamijon, bızınən	119
Huseynim az (T. İlham)	120
Çə kofiron vırədə (Ə. Raci)	122
Səkinə ərzi-hol (S. Şirvani)	124

Imruj Kərbəlo (Şəhriyar)	126
Sərbəsər bəme (Şəhriyar)	128
ĞəmkəşəZeynəb (Punhan)	129
<i>Poemon</i>	131
<i>Lələ diyən</i>	131
<i>Votəme, ya votəmni?</i>	142
<i>Tolişi təbiət</i>	160
<i>Lələ baxşe</i>	178

Allahverdi Bayrami
(Bayramov Allahverdi Ağarza oğlu)

VOTƏME, YA VOTƏMNİ?

Bakı, “MBM” nəşriyyatı,
2013, 208 səh.

Naşir: Ceyhun Əliyev
Bədii redaktor: Afər Fəttahova
Dizaynerlər: İradə Əhmədova, Flora Əliyeva
Texniki redaktorlar: Ülvi Arif, Asim Səfərov
Operatorlar: Rübabə Vəliyeva,
Mələhət Quliyeva

Yığılmağa verilmişdir: 17.03.2013

Çapa imzalanmışdır: 15.04.2013

Tiraj 300; çap vərəqi 13

Sifariş N 897

“MBM” nəşriyyatının mətbəəsində
çap olunmuşdur.